

AZ OROSHÁZI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG
INGYENES LAPJA

Orosházi HARANGSZÓ

X. évfolyam 3. szám · 2003 ősze

„Ha kimaradsz, lemaradsz!”

Mi van akkor, ha mégis igaz?

Régi, megunt TV-reklám már: Szaknévsor. Egy nagy könyv keveredik elénk, s halljuk: „Ha kimaradsz, lemaradsz”. Mindig idegesített ez a reklám, nem tudom, miért. Általában nem szeretem a reklámokat, mert buták, hamisak, ösztönöket céloznak meg, ergo alattomosak, önzésre tanítanak, s kiirthatatlanok a társadalomból, mint a számítógép világából a hírhedt vírusok.

„Ha kimaradsz, lemaradsz.” E lapszám szerkesztésekor jutott eszembe ez a fantáziátlan reklám, s nem tudtam tőle szabadulni, szlogenje úgy ragaszkodott hozzám, mint elhanyagolt kutyához a bolha. E beteg, félkész mondatnak a kíséretében gondoltam át az október hónap evangélikus gyülekezeti eseményeit. Pl. a hónap közepén reformációi ünnepünket előkészítő sorozat lesz vendégekké (ld. 13. oldal). Vagy a hónap legutolsó napján a reformáció ünnepe. Másnap, harmadnap temetőjárás. Sok százezren, millióan indulnak ki a temetőkre. Ilyenkor többször kell elővenni a nyilvántartást, rég elhunytak neveit keresve. A legtöbb feljegyzés előbb-utóbb előkerül, így minden rendben, a sírhely meghosszabbítható.

„Ha kimaradsz, lemaradsz.” Ha valakinek nincs meg a neve a könyvek valamelyikében, bizony nehéz jó megoldást találni, mert a nem létező név, a nemlétező feljegyzés a temetői hely hiányát jelenti. S ekkor hasít belém, halottak napjára gondolva a Lk 10,17kk. Hetvenkét tanítvány sikeres misszióról tér vissza Jézushoz, s örvendezve jelentik, hogy „még az ördögök is engedelmessé lettek”, közben büszkén kihúzzák magukat. Erre Jézus így válaszol: „Inkább annak örüljétek, hogy a nevetek fel van írva a mennyben.”

És a tied, Kedves Olvasó? Mert ha kimaradsz, lemaradsz az üdvösségről! S ha lemaradsz az üdvösségről, akkor ott maradsz a kárhozatban.

Pál apostol a Filippiekhez írott levelében említi az Élet Könyvét. Ezen az igehelyen utal a munkatársaira, „*akiknek a neve benne van az Élet Könyvében.*” [Fil 4,3]

Nem lesz-e rémálom? Ott állunk majd az Utolsó Ítéleten, és folyik a névsorolvasás. Amíg messze az ABC betűje a nevemtől, nyugodt vagyok, de aztán a felolvasás egyre közeledik a nevem kezdőbetűjéhez. Már itt is van... és tovább mentek. Kimaradtam? Kihagytak az Élet Könyvéből? Tiltakozom, szaladok ide-oda. Elutasítanak: te nem iratkoztál fel földi életedben, ezért nem vagy benne. Az Úr Jézus Krisztusba vetett hit által fel kellett volna iratkoznod, elmulasztottad. Ez még a rémálomnál is rosszabb lenne, mert ha kimaradok az Élet Könyvéből, akkor csak a Halál és Kárhozat Könyve marad nekem.

Ébredj a rémálomból, lelkem! Ne maradj ki az Élet Könyvéből! A Halál Könyve ugyan könnyedén befogad, de a halál-sors rettenete örök bánkódással jár.

A Jelenések Könyvében ez áll: „*Még egy könyv nyitott ki, az Élet Könyve, és a halottak a könyvbe írtak alapján ítéltettek meg cselekedeteik szerint.*” [20,12] „*Ha valakit nem találtak beírva az Élet Könyvébe, azt a tűz tavába vetették.*” [20,15] Rettenetes veszély, hogy valaki mégsem lesz beírva az Élet Könyvébe, s akkor már minden késő.

Kedves Olvasó! Ott van-e a neved az Élet Könyvében? Hogyan kell feliratkozni? Jézus pontosan megmondta: „*Betelt az idő, és elközelített már az Isten Országá: térjétek meg, és higgyetek az evangéliumban.*” [Mk 1,15]. Betelt az idő: vagyis halogatás-

nak helye nincs, tovább nem lehet várni. Itt az utolsó feliratkozási lehetőség! Az evangélium örömhír, ami azt jelenti: még fel lehet iratkozni az Élet Könyvébe. Még nem késő, de szívünk utolsó dobbanása után már mindörökre az. „Ha kimaradsz, lemaradsz.” Térjétek meg, hangsúlyozza Jézus. Földi működésének ez volt a legelső szava: térjétek meg a hitetlenségből, szeretetlenségből, istentelenségből, egyházának megvetéséből (mert egyháza az Ő teste), igéjének kerüléséből, az imádkozás nélküli életből.

Meggondolatlan felebarátom: és ha mindez mégis igaz? Gondold meg: ha mégis igaz? Elmosódott olvasmányemlékem: egy hitetlen és egy hívő tudós éveken keresztül hevesen vitáztak egymással. Érv évrre halmozódott, kontra és rekontra, mint a kártyában. Az éveken át tartó vitában egyik sem érezte magához közel a győzelmet, vitájuk meddőnek látszott. S a hívő tudós éppen e meddőség miatt határozta el, abbahagyja az értelmetlen vitát, amely minden alkalommal megviselte idegeit, kedélyállapotát, és úgy döntött, az Úr Jézus egyik szavát idézi hitetlen tudóstársa számára: Legyen neked a te hited szerint, és én abban bízom, hogy az én hitem szerint lesz nekem is. Kopogtatott, de mivel választ nem kapott belépett. Hitetlen tudóstársa ott ült az asztalnál, arcát tenyerébe fogva éppen ezt a mondatot mondta ki félhangosan: És akkor mi van, ha mégis igaz?

Semmi mást nem kérek a Kedves Olvasótól, csak ennek megfontolását: észérvekkel talán nem tudjuk egymást meggyőzni, mert a Szentlélek által nekünk bizonyosság van a szívünkben, de mi van akkor, ha mégis igaz mindaz, ami a Bibliában van? Ha mégis igaz, hogy meg kell jelenni az Utolsó Ítéleten? Ha mégis igaz, hogy üdvösség és kárhozat „vagy-vagy”-ja következik, s nem a semmi? „Ha kimaradsz, lemaradsz!”

RIBÁR JÁNOS

Püspöki beköszöntő igehirdetés [Jn 21,15–19]

Békéscsaba, Nagytemplom, 2003. szeptember 6.

Ünnepelő Gyülekezet, Testvéreim az Úr Jézusban itt és a tévőkészülékek előtt!

Nem szeretnék ünneprontó lenni, de ugye, észrevettük: valami hiányzik ebből a szép templomból. Immár három éve, hogy ismeretlen tettesek ellopták innen a keresztre feszített Jézust ábrázoló festményt. Az oltárképet azóta sem sikerült megtalálni vagy pótolni.

Számomra több ez, mint megszokott múkincsrablás. Sokkal inkább szimbolikus felkiáltójel: vegyük észre, valami, valami hiányzik ebből az egész országból! Immár fél évszázada, hogy részben ismerős, részben ismeretlen tettesek évtizedeken át meglopták embermilliók lelkét. Különösen az országnak ebben a sarkában – az úgynevezett viharosokban –, folyt tudatos lélekcsontkítás, lélekrombolás...

De nem kell keresnünk Őt, akit elvettek tőlünk, akit talán mi magunk is megtagadtunk, vagy legalábbis sokszor elfelejtettünk: a megfeszített és feltámadott Jézus Krisztus itt van közöttünk. A Jó Pásztor ránk talált és megszólít ezen az időszakon keresztül.

Az iktatási rendben elhangzott, s megválaszolt kérdéseken túl Neki még van egy kérdése, amit háromszor is feltesz. Ez a kérdés a kérdések kérdése, amit az egykori Péternek éppúgy meg kellett válaszolnia, mint nekem, kései névrokonának. Hiszem és remélem, hogy ebben a hatalmas gyülekezetben sokan vállalják velem együtt, hogy szembesüljenek életünk alapkérdésével: *Simon, Jóna fia, – hadd aktualizáljam: Péter, Gáncs Aladár fia –, és aki most kész együtt gondolkozni velem, kérem, merje nyugodtan belehalani a saját nevét is: jobban szeretsz-e engem ezeknél?*

Jézus nem analizálja Péter vallomását. Ha valaki, akkor Ő jól tudja, mennyit ér és meddig tart tanítványa hűsége és szeretete. Mégis elfogadja, sőt mi több, újra felfogadja őt szolgálatába.

De vajon mitől lett alkalmassá Simon a szolgálatra? A háromszoros Krisztus-tagadó most már tisztában van saját korlátjaival, alkalmatlanságával. Átéli, mit jelent megtévedt, elveszett bárányként találkozni a Jó Pásztor bűnbocsátó szeretetével. Most már nem önmagára épít, nem érti félre Jézustól kapott új nevét; tudja: nem ő a kőszikla, hanem az az újjáteremtő Ige, amellyel a Feltámadott újra szolgálatba küldi.

Alkalmatlanságom tudatában én is ebbe a feloldozó és küldő kézbe, ebbe az Igébe kapaszkodom most, amikor már rajtam a püspöki kereszt, melynek súlyát még csak sejtem, amikor kézbe veszem a pásztorbotot, útmutatást várva a Főpászortól.

Legeltesd, – illetve – őrizd az én juhaimat, az én nyájamat... – hangzik felém is a lényegre törő munkaköri leírás, ha úgy tesszük: tömör program.

Érdeemes kibontani az eredeti görög szavak gazdag üzenetét. A legeltetés nem azt jelenti, hogy nekünk kell megetetni – bocsánat a kissé profán szójátékért: beteteni – a ránk bízottakat. Küldetésünk elvezetni, elvezetni őket a megfelelő táplálékhoz, a 23. zsoltár képeivel élve: a füves legelőre, a csendes vizekhez, ahol a tikkadt lélek felüdülhet.

Alig hiszem, hogy hosszabban kellene ecsetelnem, hogy egy fizikailag, szellemileg, lelkiileg egyaránt szennyezett, mérgezett világban micsoda lehetőség és felelősség, ha embereket egészséges táplálékhoz, tiszta forráshoz, a bűnbocsánat, az új élet, az örök élet forrásához tudunk terelni.

Alapigénket – Péter sajátos „beiktatási” szertartását – ez a mondat vezeti be: *„Miután ettek, Jézus így szólt...”* Ott is, akkor is, Jézus volt az, aki gondoskodott a táplálékról.

Itt is, most is hamarosan Ő hív és Ő vár minket a megterített úrvacsorai oltárnál, hogy az élet kenyérével és italával tápláljon minket és küldjön tovább másokhoz. Az úrvacsorai liturgia végén felhangzik majd a mozgósító missziói parancs: *„Ti, akik megtapasztaltátok a bűnbocsánat örömeit, menjetek el és építsétek a testvéri közösséget az emberek között megbocsátással és önfeláldozó szeretettel!”*

Így találkozik ebben az ünnepi órában a halász és a pásztor. Az egykor, a tóparton emberhalászatra elküldött Simon Péter ezúttal a Főpásztor munkájába kapcsolódhat bele: legeltetheti, őrizheti, gondolhatja azt a nyájat, ami nem az övé. A Jó Pásztor háromszor is figyelmeztet az egyértelmű tulajdonviszonyra: az én juhaimat, az én bárányaimat, az én nyájamat bízom rád.

Talán kissé merész a párhuzam, de úgy érzem, hogy ezekben a percekben én is, akit éppen hat éve bíztak meg országos missziói lelkészi szolgálattal – a háló mellett, ami a misszió jelképe –, pásztorbotot kapok a kezembe.

Így, a kereszttel és a pásztorbottal indulhatok. Ez a két szimbólum éppen arra emlékeztet, ami püspöki szolgálatom kettős fókuszja: passió és misszió. Ez a kettősség szólal meg alapigénk végén is, ahol Jézus egyértelműen jelzi Péternek, hogy küldetéséhez hozzátartozik majd a szenvedés, adott esetben a mártírium, a keresztvállalás is.

A kereszt ugyanis nem reprezentatív ékszer, nem dekoráció, nem státuszszimbólum a püspök nyakában. Talán bölcsebb, de legalábbis kevésbé félreérthető lenne – csillogó, aranyozott ezüstkereszt helyett – egyszerű fakeresztet hordanunk... De igazán nem a kereszt anyaga a döntő, hanem az a figyelmeztető üzenet, amit hirdet: Krisztus tanítványának, Krisztus egyházának a 21. században sincs más útja, mint a szenvedést is felvállaló keresztút.

A másik beszédes szimbólum, a pásztorbot kezemben, ami nem díszes ötvösmunka, nem egyházművészeti érték, de nekem mégis drága kincs, mert eddigi gyülekezetemből, Nagytarcsáról kaptam. Ez emlékeztet régi-új küldetésemre, a pásztori, missziói szolgálatra.

Mindennek a szolgálatnak a tartalmáról, célkitűzéseiről a közgyűlésen elhangzó püspöki székfoglalóban szeretnék majd részletesebben beszélni.

Most csak a bennem élő reménységről szeretnék számot adni: hiszem és remélem, hogy ez a vidék újra „viharosok” lehet – a szó biblikus értelmében –, ahol végigsöpör Isten Lelkének éltető vihara. S ennek nyomán megmozdulnak a száraz csontok, életre kelnek sorvadó gyülekezeteink. Ez nem rajongó utópia, hiszen Jézus megígérte az övéinek, hogy elküldi a Lélek ajándékát, ha kéri! Kérjük hát Őt, és fogadjuk el válaszát!

Hogy ez mennyire nem utópia, azt átélhettem az elmúlt napokban Orosházán és Békéscsabán, ahol összesen több mint ezer fiatalnak hirdethettem az evangéliumot a tanévnyitó istentiszteleten. Nem felejttem a csillogó szemű elsőöket az orosházi oltárnál, amint átvettük az Élet Könyvét, első Bibliájukat. S itt, ez a hatalmas templom is megtelt már egyszer a földszinten, ezen a héten, igére figyelő, imádkozó fiatalokkal. Tudom, az iskolaügy sem csupán sikertörténet, de vegyük észre: hatalmas dolgokat tett velünk az Úr, aki a kövekből is tudfiakat támasztani...

Legyen Övé az utolsó szó most és induló szolgálatom minden döntésében!

Legyen Övé az utolsó szó mindannyiunk életében. Alapigénk záró mondata egész életünk igazi csattanója, kulcsa, csupán ennyi Jézus ajkáról: *Kövess engem!*

Válaszoljunk imádságban erre a ki-

tüntető, provokáló megszólításra: Igen, Uram, te tudod, hogy szeretlek téged. Ajándékozz meg Lelked tüzével, erejével és bölcsességével, hogy követhesselek és szolgálhassalak Téged. Ámen!

Püspöki székfoglaló

Hivatásom – küldetésem

MI? – Passió ÉS misszió

Beköszöntő igehirdetésemben már jeleztem, hogy a János evangéliumból kapott bibliai alapról indulva, kettős pillére szeretném felépíteni induló püspöki szolgálatomat: a passió és a misszió pilléreire. Fontos a kettő közötti ÉS kötőszócska is, amely világossá teszi a kettő szerves összetartozását. A passió misszió nélkül meddő, következmények nélküli torzó. A misszió passió nélkül gyökértelen frázis, üres propaganda.

Erről az összefüggésről nagyapám, Gáncs Aladár, az evangélikus egyházi ébredés és misszió apostola, akinek teológiai látását, lelki örökségét ma is tudatosan vállalom és hirdetem, így vallott egy, még 1934-ben, Kispesten tartott előadásában:

„A misszió és a passió három okból tartoznak együttesen: a passió a misszió elindítója; ez a missziói munka központi tartalma. Ezt várja a világ, mert egyéb vallásos gondolatok, ima, ének, templom, oltár, szeretet, tanítás – más vallásokban is van, de hogy Isten mindnyájunk vétkét az Ő Fiára vetette, s elvégzett mindent miértünk, hogy megváltson, ilyen nincs [...] Missziói kereszténységet vár a világ. Az a nép, amelyben a másokért való élés ösztöne kihalt, át fog esni a történelem rostáján, és az az egyház is.”

Eddig a hét évtized távolából is aktuális, profetikus üzenet, amelyhez csak annyit kívánok hozzátenni: ez a másokért élés az úgynevezett holisztikus misszió, tehát az ember egész valóját, testét, szellemét, lelkét gyógyító és szolgáló küldetés. Ennek integráns része a diakónia, melynek végre a helyére kellene kerülnie egyházunk teológiai gondolkodásában éppúgy, mint gyakorlati életében. A diakónia és a misszió üres jelszavakká silányulnak, ha nem a teljes passió, azaz Krisztus keresztjének áldozatából ÉS fel-támadása erejéből táplálkoznak.

A kereszt és a nyitott sír együtt indítanak a teljes misszióra. Erre kell felszabadítanunk gyülekezeteinket, melyek jelentős része még mindig önmagáért él, maga körül forog. Ma már nem külső erők zárnak minket gettóba, hanem saját belső erőtlenségünk, önző kegyességünk, kicsinyhitűségünk bénít. Mindebből csak a megfeszített, de feltámadott Úr tud kiszabadítani minket szavának és Lelkének éb-

resztő, mások felé mozgósító erejével.

E vázlatos teológiai alapozás végén szeretnék még utalni az LVSZ-nek „A püspöki hivatal és az egyház apostoliságáról” szóló, ez év márciusában jóváhagyott, nyilatkozatára, amelyben többek között ez áll: *„A felvigyázás (episzkopé) szolgálatát az egyház – mint Isten oszthatatlan népe – missziójának összefüggésébe kell helyezni.”* Összhangban vagyunk tehát és együtt gondolkozunk a világevangelikusság nagy családjával.

HOGYAN? – Passió és hilaritás

Nyelvünk éles különbséget érez e két kifejezés között: a passió komor, véres esemény, a passzió viszont könnyed kedvtelés, szenvedély. Pedig a kettőnek közös a gyökere, amit éppen a szenvedély szavunk is jól tükröz. Míg a passió a misszió tartalmát adja, addig a passzió a „hogyan” megtalálásában segíthet. Küldetésünket csak szenvedélyes szeretettel, odaszánt étellel érdemes végezni, és csak így lehet betölteni.

Nehezen viseljük, ha néha langyos, középutas, jellegtelen egyháznak minősítenek minket. De talán nem a tükörre kellene haragudnunk, hanem inkább őszintén szembesülnünk a kérdéssel: vajon néha nem túl erős-e bennünk a megalkuvó diplomáciai készség, az önmentő túlélési ösztön, a hamis tolerancia? Nem lettünk-e szürkek, vagy ami még veszélyesebb: terepszínűek? Nem fenyeget-e minket, hogy ily módon elveszíthetjük Urunktól kapott sajátos színünket, ízünket, az első szeretet tüzét?

Pedig meggyőződésem, hogy eredeti színünkre szükség van az ökumené gazdag palettáján. Ha feloldódva eltűnne hazánk asztaláról az a csipetnyi, a legutóbbi népszámlálás szerint mintegy háromszázaléknyi só, amit az evangélikusság jelent, hiányozna az az íz, amit éppen reánk bízott az egyház Ura. Vállaljuk tudatosan evangélikus örökségünket. Benne az *„Itt állok, másként nem tehetek, Isten engem úgy segítjen!”* lutheri prófétai hangot, a kockázattól, a keresztvállalástól sem visszariadó szenvedélyes küldetésstudatot.

Az evangéliumról nem lehet kimérten, szenttelenül tanúskodni. Tizenhat esztendőn keresztül Nagytarcsán olyan

szószékről prédikálhattam, melynek alján ott olvasható az apostoli bizonyágtétel: *„Isten igéje élő és ható...”* Gyakran átélhettem, hogy szent hely, forró talaj, ahol állok. Az ige valóban csontjaimba rekesztett tüzzé, sziklazúzó pörölyvé válik, amit nem lehet csupán becsületes postásként kézbesíteni, hanem izzani, égni, sőt, ha kell, elégni kell benne és általa. Nem prédikációs stílusról van szó, nem az igehirdető habitusáról, emberi lelkesedéséről, hanem arról, hogy vajon kérjük-e kitaratóan, és beengedjük-e aláztatosan életünkbe a Szent Lélek tüzeit? Komolyan hisszük-e, vagy csak fásultan idézgetjük: az egyháznak alapvető életfeltétele, hogy állandó pünkösdben és reformációban éljen és égjen...

S még egy rövid, kissé bizarr, de talán fontos asszociáció a passzió szóhoz, a „hogyan” kérdéséhez. A passzió szóban benne rejlik a derű, az öröm ajándéka is. Jézus passiója véres valóság, amit halálosan komolyan kell vennünk és hirdetnünk. De ugyanakkor önmagunk fontosságát ebben a küldetésben vétek túlértékelni. Merjük újra felfedezni a lutheri hilaritást, a derűt, a humor ajándékát. Merjük újra nevetni, nem egymáson, de együtt, és időnként önmagunkon is. Ne higgyük, hogy a föld általunk forog, a nap a mi hangunkra kel föl, és az egyház jövője rajtunk áll vagy bukik. Emlékezzünk az egyetlen Főpásztor, az egyedüli Jó Pásztor görcsöldő szavaira: a nyáj, s annak minden tagja – tehát még az evangélikus egyház is – az övé! Verítékszag, állandó panaszkodás, önsajnálát és sértődöttség helyett olyan jó lenne egy derűs kerületben szolgálnunk együtt, hiszen ne fedjük: délen még a nap is többet süt...

KIKNEK? – Pásztorok, pedagógusok, gyülekezetek

Amikor induló püspöki szolgálatom prioritásairól szólok, akkor első helyre lelkésztestvéreimet állítom. Első rendben a lelkipásztorok pásztor szeretnék lenni.

Miért? A válasz egyszerű: ha a pásztoroknak nincsen pásztor, előbb-utóbb a nyájak is pásztor nélkül maradnak és elszélednek. Spirituálisan éhes, rosszul táplált pásztorok nem tudnak legeltetni. Gondozatlan pásztorok alkalmatlanok mások gondozására. Agyonterhelt pásztorok képtelenek mások terhé felvenni.

Hatéves országos missziói lelkészi szolgálatom során közel száz gyülekezetben szolgálhattam. Ez alapján talán megkockáztathatom a szomorú diagnózist: lelkészi karunk testi, szellemi, lelki állapota – néhány kivételtől eltekintve – kritikus. Kritikus, azaz veszélyes önmagára, családjára, de a rábízott gyülekezetekre nézve is.

Az okokról csak nagyon röviden: lelkészeink többsége – szinte minden átme-

net, felkészülés és felkészítés nélkül – olyan új helyzetbe került, amelyben éppen a lelki pásztorlásra nem jut már időnk és energiánk. Építési vállalkozók, intézménymenedzserek, közéleti és gazdasági szakemberek, rendezvényszervezők lettünk, de közben hová lett eredeti hivatásunk? Jut-e még idő imaéletre, elmélyült felkészülésre az igehirdetői szolgálat előtt, lelki-szellemi töltődésre, továbbképzésre, lelkipásztori látogatásokra (nem protokollvizitre!), valamint szolgatársi, baráti, családi kapcsolatok ápolására, fizikai pihenésre és regenerálódásra?

A válságos helyzetet nem lehet megoldani havonkénti néhány órás LMK-ülésekkel, évenkénti két országos lelkészkonferenciával, esetleges lelkész-evangelizációkkal. Egyrészt jól átgondolt, nem fakultatív továbbképzésre van szükség, másrészt olyan lelkési csendesnapokra, ha úgy tetszik, lelki gyakorlatokra, amelyeken valóban lerakhatók a lelki terhek és spirituálisan is fel lehet töltődni. Nyilvánvaló, hogy ez a feladat túlnő a kerületi határokra. Ehhez már országos összefogás, átfogó koncepció kell, melynek kidolgozásában és megvalósításában nagyon számítok az Evangélikus Hittudományi Egyetemen tanító pásztorársaim segítségére is.

Miközben a pásztorok pásztorlására koncentrálnak, nem feledkezhetünk meg arról a több száz hűséges pedagógusról sem, akik evangélikus óvodáinkban és iskoláinkban ugyancsak egyfajta sajátos pásztori küldetést töltenek be. Szervezett szakmai továbbképzésük – tudommal – biztosított, de lelki gondozásuk területén még komoly adósságunk van.

Úgy látom, hogy a jövőben nem az oktatási intézmények számának gyarapítása a fő cél – bár néhány óvoda és iskola még igencsak elkelne nagyobb gyülekezeteinkben –, hanem elsősorban a hitoktatási, nevelési munka elmélyítése, többek között erre képzett iskolalelkészek szolgálatba állításával. Komolyan meg kellene vizsgálni egy evangélikus népfőiskola újraindításának reális esélyeit. Talán éppen ebben a régióban, ahol az EUCsatlakozást követően sokan átképzésre kényszerülnek majd...

Hol maradnak a sorban a gyülekezetek? – kérdezhetik sokan. Az ő pásztorlásukkal nem kíván törődni a püspök? Józanul kell látni, hogy egy ember nem tudja ellátni ezeket, tízezrek pásztorlását. Ez annál is inkább lehetetlen, mert a püspöknek is van saját gyülekezete. Már nagyon várom, hogy hatévi vándorélet után, a jövő szombatán beiktassanak a Deák téri gyülekezet egyik lelkészállásába, és így újra stabil lelki otthonra és rendszeres szolgálati területre találjak családommal együtt.

De természetesen nagy örömmel látogatok el minden gyülekezetbe és intézménybe, ahová meghívnak, akár több napra is. Nemcsak az ünnepi örömeiket, de a hétköznapi gondokat is szeretném „életköz elből” megismerni. S végül őszinte érdeklődéssel és pásztori felelősséggel szeretnék eljutni oda is, ahová nem hívnak...

MIVEL? – Pásztorbot és gyógyító szó

Beköszöntő igehirdetésemben is fontos helyet kapott a pásztorbot. Most, amikor induló szolgálatom lehetséges eszközeit veszem számba, szintén ezzel kezdem.

Remélem, senki nem fog félreérteni, ha azt mondom, mint egyházi törvényhozók, súlyos hibát követtünk el, amikor kivettük a pásztorbotot pásztoraink, de különösen a püspökök kezéből. Tudom, – a népi bölcsesség szerint – a kapanyél is elszülhet, és sajnos volt és van szomorú példa, hogy a pásztorbot fegyverre torzul. De ezért nem a bot a felelős, hanem az, aki nem pásztorbotként, hanem kardként forgatja, aki nem terelni, óvni, védeni akar vele, hanem másokat bántani, ütni, verni.

Jó lenne újraértékelni és komolyan venni, illetve vétetni, a magunk által hozott törvényeket, mindenek előtt pedig Isten törvényét és rendjét. A rendtelenség egyben mindig szeretetlenséget is jelent. Ahol pedig káosz és békétlenség uralkodik, oda Isten nem küld áldást. Ahol a pásztorbot harcban állnak egymással vagy a nyájukkal, ott előbb-utóbb szét hullik minden...

Ezen a helyen is tisztelettel kérem a zsinati tagokat, tegyenek meg minden tőlük telhetőt azért, hogy törvényeink valóban betölthessék pásztorbotküldetésüket is. Ne legyen igaz többé ránk az a keserű diagnózis, ami legutolsó kerületi közgyűlésünkön így fogalmazódott meg: „ez egy következmények nélküli egyház...”

De evezünk egy kicsit csendesebb vizekre. Eszközeink leltárba vételekor szeretném kiemelni a kommunikációt, a média lehetőségét és felelősségét. Magam is hosszú évek óta dolgozom már az írott és elektronikus sajtó területén. Reálisan kell látnunk, hogy ezek a kommunikációs eszközök nem varázsszerek, de hatékonyan segíthetik egyházunkat is missziói küldetés betöltésében. A pásztorbothoz hasonlóan ezekkel is lehet terelni, védeni, de lehet vagdalkozni, rombolni is. Bölcs és szakszerű felhasználásuk egyik drága reformatori örökségünk.

Korunk embere a mindennapi kenyérral együtt igényli a friss információt is. Terveim között szerepel, hogy – szakértő munkatársak segítségével – minél hamarabb olvasható legyen az interneten a

„Déli Harangszó”. Ez egyházkerületünk elektronikus újsága lenne. Célja, hogy gyors és pontos információáramlást, kölcsönös tájékoztatást kínáljon az internetezők egyre népeesebb táborának.

Ez viszonylag könnyebb feladatnak tűnik, hiszen csak bizonyos technikai hátteret és szakértelmet igényel. Jóval nehezebb, de még sürgetőbb kihívás a hagyományos kommunikáció és információáramlás reformációja egyházunkban. Bocsánat a talán kissé ünneprontó szavakért, de ha már annyit emlegettük ebben az évben – az LVSZ-nagygyűlés és az országos találkozó kapcsán –, hogy gyógyulás kell a világnak és az egyháznak, akkor nevezzük néven egyházunk egyik legnyomorúságosabb fertőző betegségét, ez pedig a nyelv bűne, a felelőtlen híresztelés, a mérgező pletyka. A rádiós szerkesztő tanfolyamon arra oktattak minket, hogy egy hír közlése előtt két dolgot kell megvizsgálni: igaz-e a hír és érdek-e valakit. Ez a tétel a piacorientált médiavilágban eligazító szabály lehet, de a Krisztus egyházában nem érvényes. Kevés, ha egy hír igazságtartalmáról meg vagyunk győződve, még kevesebbet számít, hogy kit érdekel, hiszen a pletykára, a rossz hírekre mindig bőven akad vevő. Az alapkérdés: vajon használok-e, építek-e a hír továbbadásával? Hogyan is tanultuk a 8. parancsolat lutheri magyarázatát: „*felebarátunk rossz hírét ne keltsük, hanem inkább mentsük, jót mondjunk róla, és mindent javára magyarázzunk...*” Egyházunkban a nyelv bűneiből való gyógyulásunk teremtheti meg újra az egymás közötti egészséges bizalmat, a valóban testvéri légkört, melynek hiányától annyira szenvedünk. Napjainkban kevés aktuálisabb zsolttárrészt ismerek, mint a 39. zsoltár 2. verse: „*Ezt határozta meg: vigyázzok szavaimra, hogy ne vétkezzen nyelvemmel, megzabolázzom számat...*” Bárcsak minél többünk közös elhatározása lenne ez! Mondjunk rá őszinte szívvel áment, azaz, úgy legyen...

KIKKEL? – Csapat és család

Jézus tanítványa csapatot küldött misszióba. Egy szolgálatba induló püspök sem gondolhatja, hogy terveiből bármit is meg tud valósítani egymagában. Kikre számítok?

Először is elnöktársamra, Szemerei Zoltán felügyelő úrra, akit teológushallgató korom óta, tehát közel 30 éve ismerem. Mindig is tiszteltem munkabíráását, szakértelmét, leleményes szeretetét, frapánsan tömör megszólalásait, fanyar humorát. Komolyan veszem ígéretét, melyet a székesfehérvári sportcsarnokban, az országos találkozó estéjén tett, mely szerint felügyelőként nem engedi, hogy deformálódjak a püspöki székben... Igénylem és köszönettel veszem ezt az egészséges és szükséges civilkontrollt.

De ezen túl, nyitott vagyok ötleteire, javaslatokra is. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy ezen a szép ünnepen itt, ebben a békéscsabai templomban vagyunk együtt. A javaslat ugyanis tőle indult, amit örömmel támogattam.

Jó reménységgel nézek az országos elnökség csapatára is, reális esélyt látok az igazi összjátékra. Kérem, fogadjanak el, fogadjanak be a csapatba, mint új játékost!

Számítok elődöm – akinek tanítványa voltam a teológián –, *Harmati Béla* püspök úr bölcs tanácsaira. Köszönöm eddigi és kérem további segítségét, különösen egyházunk külügyi munkájában.

Természetesen nagyon szoros munkatársi és baráti kapcsolatot szeretnék kiépíteni és ápolni az esperesekkel, egyházmegyei felügyelőkkel, az országos iroda munkatársaival, az egyházi intézmények vezetőivel. Különös tekintettel teológiánk rektorával és oktatógárdájával, hiszen emberileg nézve az ő kezükben van egyházunk jövője, általuk formálódik a következő lelkésznevezések, amelynek tagjaival – természetesen első sorban a déli kerületi teológushallgatókkal – szeretnék majd rendszeresen találkozni, hogy velük is igazi lelkipásztori kapcsolatba kerülhessek.

Nyilvánvaló, hogy legközelebbi, mindennapos munkakapcsolatom a püspöki hivatal munkatársaival lesz. Itt bizonyos átszervezést tervezek. A biztos pontot, a

folyamatosságot *Jankó Katalin* irodavezető személye garantálja, akinek munkabírást, szervezőkészségét, precizitását már az iktatás előkészítésében megtapasztaltam. *Leidál János* hűséges, biztos kezű gépkocsivezetőnk viszont jól megszolgált nyugalomba vonul. Helyére – a kerületi presbitérium jóváhagyó döntését kérve – *Szabó Szilárd* lelkész lép, aki eddigi rádiómissziós munkája mellett püspöki titkárként, egyfajta médiafelelősként, hosszabb vidéki utak esetén pedig alkalmi gépkocsivezetőként dolgozna mellett.

A hivatalos munkatársak mellett rendszeresen szeretném igénybe venni szakértők segítségét, különösen is számítok *Fabiny Tamás* teológiai docens tanácsaira. Veszélyes, ha egy püspök magára marad – ha egyedül hagyják – döntéseiben...

Nagy kincs számomra, hogy munkám ökumenikus összefüggésben, ökumenikus nyitottsággal, elkötelezettséggel végezhetem. Hálás vagyok a hazai és határon túli testvéregyházak vezetőinek reprezentatív jelenléteért. Bátorító számomra, hogy az ő áldásukkal is megerősítve kezdek püspöki szolgálatomat. Örülök, hogy erdélyi, felvidéki és vajdasági szolgatársaim is itt vannak, akikkel már eddig is együttműködtem a misszió különböző területein.

Kérem a jelenlévő minden egyes lelkésztestvér és gyülekezeti tag rendszeres,

hordozó imádságát, ami munkám egyik stabil háttere lehet.

Biztató számomra, hogy együtt ünnepelnek velünk állami, közéleti vezetők is, hiszen küldetésemet nem légtüres térben, hanem magyar hazánkban, népünk javára szeretném betölteni.

S vajon ki más maradhatna a legvégére, mint a család? Ha a sor elejére tettem volna őket, képmutató lettem volna, mert a zord valóság, hogy többnyire ők kerülnek mindig a végére. Gyakran nekik jut a legkevesebb idő, figyelem, gyermeki, hitvesi, apai, pásztori szeretet. Köszönöm, hogy ennek ellenére mögöttem és melletttem állnak. Köszönöm édesapám, édesanyám, apósom és anyósom, keresztanyám támogatását, imádságaikat. Hálás vagyok feleségem – egyben első számú munkatársam – türelmes, hűséges és áldozatos szeretetéért. Azért a csodáért, hogy nem csupán megajándékozott három szép gyermekkel, de úgy nevelte fel őket – sokszor helyettem és nélkülem –, hogy Tamás fiam teológus, Kristóf bölcsészhallgatóként tanul, Tünde lányom pedig a gyönyörű óvónői hivatásra készül. Köszönöm, hogy rájuk is mindenben számíthatok.

Mindezek után az ősi fohással kezdem meg püspöki szolgálatomat a Déli Evangélikus Egyházkerületben: *Jesu juva! Jézus segítség!*

GÁNC S PÉTER
püspök

Kihagyott helyzeteink

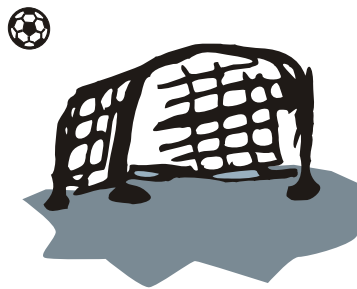
Az Úrban megboldogult Kiss János bácsi, a főtí kántorképző egykori lelki vezetője nagy focirajongó volt. Csak másnak az elbeszéléséből hallottam, de tőle származik a mondat, amely valamilyen csendes héten, vagy csendes napon hangozhatott el: „Szabolcskám, mekkora gölt rúgtunk a Sátánnak!” Az alábbiakban a teljesség igénye nélkül csak néhány – lehet, nem túl nagy, de némi odafigyeléssel „gólrá” váltható – helyzetet, jobbra fordítható állapotot fogalmaznék meg.

1.) A túl gyakran zárva tartott templom. Beszéltünk már róla, de nem sikerült megtalálnunk, megszerveznünk azokat az embereket (bár ők sem tolongtak), akik idő bővítésben lennének, és szívesen töltenének némi időt a templomban, házigazdaként felügyelve.

2.) Az istentisztelet utáni kávé, tea, pogácsa melletti beszélgetés, úgy tűnik, nem valósul meg. De egy-egy testvéri családot, házaspárt vagy csak egy embert meghívni egy vasárnapi ebédre nem lehetetlen. A háziasszonyok leleményességén, ügyességén múlik. A párom tud fél

1-re ebédet adni, ha előkészíti, s én is besegítek. Mindezt úgy, hogy voltunk templomban.

3.) Házi istentisztelet kis, meghitt közösségben, otthoni környezetben. Ilyesminek a megszervezése nem lelkészi feladat, hanem a házigazdáé. Erre is lehet

vállalkozni, „venni a fáradságot” és aztán szólni a lelkésznek.

4.) Püspökszentelés, effajta jeles alkalom ki tudja, mikor lesz legközelebb? Főleg ilyen közel hozzánk, mint Békéscsaba. Új püspökünk ígértetésében még említést is tett az iskolánkról. Hogy tehet-

tük meg, hogy nem hívtuk, vittük magunkkal legalább nyolc-tíz (vagy több) jóra való diákunkat erre a jeles alkalomra?

5.) Ezt szinte lehetetlennek tartom: egy olyan nap (szombat), amelyet áhítattal kezdünk, kis csoportokban beszélgetünk, aztán egy bográcsos ebédet közösen elfogyasztunk, délután megint beszélgetünk, aztán sportolunk is, játszunk is, s az egész napot áhítattal, meg esetleg egy táborúzzal zárjuk. S mindez nem ifi, nem óvodai vagy iskolai, nem nyugdíjas klubos, nem presbiteri, hanem mindez együtt, és még annál is több: GYÜLEKEZETI. Beleértve mindenkit.

6.) Végül két idézet a „közösségépítés” című fejezethez: „A gyermekeket az unatagság, ami mindnyájunkat. Nem népszerűsítés, ismertetés kell tehát, hanem annál több. *Beavatás.*” „Emlékszem, ahogy a barátom a szülés után hazavitte a harmadik gyermekét. A bátya, a legidősebb alig volt tízéves. A kezébe adták. Hát így kell az ember kezébe odaadni a legnagyobbat.” (Az idézetek forrása nálam.)

NAGY ERVIN

Gyümölcsstermés

A Lélek gyümölcse pedig: szeretet, öröm, békesség, türelem, szívfesség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség. Az ilyenek ellen nincs törvény. [Gal 5,22–23]

Pünkösöd után az egyházi esztendő ünneptelen félvéve következik, mégsem áll meg az élet. Ilyenkor nem látványos eseményekre fókuszálunk, hanem egy igen fontos mozzanatra. Sok gyülekezetben az oltárterítőt ügyes asszonyi kezek kalászos, szőlőmotívumos hímezése is ékesíti. Színe ezen időszakban zöld, ami a növekedést és reménységet jelképezi. A zöldbe öltözött oltár és a szószerk beszél hozzánk, sőt egyenesen kérdez: növekszik a hited, erősödik a reménységed, lesz aratás, lehet szüret? Vagy így fogok énekelni, ha elmegyek a világból: „Üres kézzel kell-e mennem, s állanom az Úr elé? Nincs kalász, mit én arattam, s amit nyújtának felé?”

Ahogy az elvetett mag, búzaszem csírázik, szárba szökken és kalászt növeszt, úgy kell a lelkünkbe vetett magnak, Isten igéjének is növekednie bennünk. Az Úr Jézus mondja: *„Akiknél a jó földbe hullott a mag: ezek hallgatják az igét, befogadják, és az egyik harmincszoros a másik hatvanszoros és némelyik százszoros termést hoz.”* [Mk 4,20] Egy másik képpel is élhetünk akár, amit ugyancsak használ a Szentírás. A gyümölcsfa csak akkor hasznos, ha ősszel kosárba gyűjthetjük róla az ízletes gyümölcsöket. Az Úr Jézus mondja: *„Az lesz az én Atyám dicsősége, hogy sok gyümölcsöt teremtek, és akkor a tanítványaim lesztek.”* [Jn 15,8] és Keresztelő János szavai: *„Teremjete hát megtéréshez illő gyümölcsöt.”* [Mt 3,8]

Engem a természet nagyon sokszor elgondolkodtat, Istenünk teremtett világa miként próbálja magyarázni, megmutatni, érthetőbbé tenni nekünk az igét. Hiszem, ha nyitott szemmel járunk, és befogadásra alkalmasan, naponta olvassuk Bibliánkat, akkor minden beszédessé válik körülöttünk.

Aratás, szüret. Ha gazdák találkozunk, megkérdezik egymástól: milyen volt az idei termés? Számba veszik tavasztól őszig mindenüket, s mindent, ami csak történt a hosszú hónapok során. Hány holdon mennyi termett, a tavalyihoz képest jobb-e a hozam vagy elmaradt a várhatótól. Sajnos sokszor szép a kezdet, van energia-befektetés, aztán még sincs eredmény.

Áprilisban virágzik a cseresznye, abban a hónapban viszont nagyon szélsősé-

ges az időjárás: havazhat is és lehet meteszó, hideg szél, de süthet hétágra a nap. Sokszor megfagynak a rügyek vagy a méhecskék egyszerűen képtelenek kirepülni a hideg miatt... Micsoda szép, sőt pompás lehet a kezdet hitünkben is! Nagy lendületet kapott konfirmációi felkészítő, egy csendeshét vagy evangelizációs sorozat kapcsán, esetleg egy csodálatos megtapasztalásunk volt az Úr Jézussal valamely élethelyzetünkben... Azonban jöhet a hideg, és megfagyhat minden körülöttünk. Bántó szavak, hirtelen betegség, egy szerettünk halála, anyagi nehézségek. Ahogy megfelelő időjárásra szükség van, úgy a hívó embernek is testvérszívek melegére és az imádság „fűjtatójára” van szüksége, hogy a halálhozó hidegben ne keményedjen meg a szíve, mint a jégpáncél. S ne csak a mosoly ne fagyjon le arcunkról, hanem a hit csírái és a reménység bimbózó virágai is épen maradhassanak, Krisztusra nézve.

Láttam gyümölcsfákat, s majd beleszakadt a szívem a látványba: érett gyümölcsöktől roskadoztak az ágak – némelyik talán le is tört a nehéz súly alatt –, de akinek az udvarában állt, nem vette észre. Madarak, darazsak jártak jól, de az ember nem becsülte az Úrtól kapott kincset. Lehet, hogy hitünk és életünk fája is ilyen volt. Rosszul esett, hogy egyedül Istennek teremtük a jó gyümölcsöket, emberek ügyet sem vetettek rá. Ő adta az összes életlehetőséget nekünk, a szeretet cselekedeteihez a „tápanyagot”, s valóban nem volt haszontalan az életünk. Mégis lehet, hogy senki sem látta meg. Azt kellett átélni, hogy emberi szempontból nem volt értelme a becsületességnek és szelíd magatartásnak, a segítőkész odafordulásnak, vagy a belátó, javára magyarázó hozzáállásunknak, élet-isten-tiszteletünk vagy hitvallásunk az emberekkel visszhangtan maradt. Talán panaszkodnánk miatta vagy keseregnénk: akkor mire volt jó ez az egész? De az Úr nem hibázik, tudja, hol kell gyümölcsöt érlelni, és bár emberek nem látták, megvetették. Őelőtte minden tudott volt. Bátorítson és biztasson, hogy nem emberek tetszése a mérvadó számunkra, vagy értékadója tetteinknek, hanem az Úr Jézusé *„aki feltámadt a halottak közül, hogy gyümölcsöt teremjünk Istennek.”* [Róm 7,4] Ugyanakkor intsen és óvjon az önigazságtól: nem a magunk igaz tettei voltak ezek, hanem a Szentlélek munkája rajtunk, hiszen: *„Magától terem a föld, először zöld sarjait, azután kalászt, azután érett magot a kalászból.”* [Mk 4,28]

Milyen a termés? Egy református lelkész beszámolt arról, hogy az ötvenes évek elején krumplit akartak termesztetni a hideg szibériai mezőkön. Sok száz hektáron a hozam csak pár zsáknyi volt, s a gumók nem voltak nagyobbak a hüvelykujjnál. Az Alföldön is előfordul, hogy a termés szemei aszottak és szárazak, kicsiny a sikértartalom, a termésben csekély a cukorszázalék, ráadásul íze keserű és szemre is silány... Ha az ige mérlegére téve megvizsgáljuk tetteinket, akkor sokszor nekünk is ilyen megállapítást kell tennünk. Nem magától értődő a csodaszép termés. Bizony, megszegyenülten mondhatjuk, hogy évek telnek el úgy, hogy sem számban, sem minőségben nem éri el a megfelelő szintet. A lelki életben pontosan miben rejlik ennek az oka? Egyedül abban, hogy megengedjük-e a Szentlélek Úristennek, hogy munkálja, formálja az életünket, igéje segítségével növelje hitünket, hogy szép és megfelelő lehessen minden tettünk és szavunk.

Ismerjük a zöldséges standok kínálatából az import árut, főleg télvíz idején. Látszólag minden rendben vele, de ha beleharapunk, csalódnunk kell: nem olyan, mint az, amit nálunk a napfény érlelt. S ehhez hasonlóan mit sem használnak a magasztos cselekedetek, ha közben iztelenek, ha nincs meg bennünk az Úr Jézustól jövő szeretet. Ahogy Pál is írja a szerethimnuszban: *„Ha emberek vagy anyagok nyelvén szólok is, szeretet pedig nincs bennem, olyanná lettem, mint a zengő érc vagy pengő cimbalom. És ha profétálni is tudok, ha minden titkot ismerek is, és minden bölcsességnek birtokában vagyok, és ha teljes hitem van is, úgyhogy hegyeket mozdíthatok el, szeretet pedig nincs bennem: semmi vagyok. És ha szétosztom az egész vagyonomat, és testem tűzhalálra szánom, szeretet pedig nincs bennem: semmi hasznom abból.”* [1Kor 13,1–3]

Ha már itthon, a kertben nem tudtuk mindazt megtermelni, amire szükségünk van, úgy biotermékeket keresünk a piacon. Azokban nincsen semmiféle vegyszer, nyomokban sem található bennük káros nitrít, nitrát. Ha a hiteles keresztényesre gondolok, akkor ezek a biogyümölcsök jutnak eszembe. Úgy vélem, ha bárki bennünket, hívó keresztényeket figyel, akkor ugyanez az elvárása: legyen méregetől mentes a gyümölcsünk, vagyis bennünk és közösségünkben ne legyenek indulatok, viszályok, önző, ártó kívánságok, feszültségek. Ezek a legszebb gyümölcsöt, a legjobb szándékú bizonyágtelt is elrontják és méreggel telítik, és viszolygást váltanak ki. *„Végül pedig legyenek mindnyájan egyetértők, együtt érzők, testvérszeretők, könyörületesek, alázatosak. Ne fizessetek a gonoszért gonosszal, vagy a gyalázkodásért gyalázkodással, hanem ellenkezőleg: mondjátok áldást, hiszen arra hívtattok el, hogy áldást örököljetek.”* [1Pt 3,8–9]

„Áldjad, lelkem, az Urat, és ne feledd el, mennyi jót tett veled!” [Zsolt 103,2]

Áldjam az Urat? És ne feledjem el, hogy mennyi jót tett velem? Na, csak egyetlen okot mondjon valaki, amiért nekem okom lenne áldani, amiért én hálás lehetnék! A családomért, ahol annyi a gond és a szomorúság? A munkámért, melyet lélektelenül, robotként végzek nap mint nap éhbéért? Az egészségémemért, amiről már legfeljebb csak álmodozhatom, hiszen évek óta minden időmet az orvosnál töltöm? Ennyi baj között miért adhatnék én hálát? Bolond, aki azt állítja, hogy van okom bárminek is örülni!

Egy nagyon találó mondat, felszólítás jut az eszembe (biztosan vannak, akiknek ismerős lesz): „Merjünk nagyok lenni!” De ahogyan a magyar nép nem mer (nem tud/akar) méltó nagyságára igényt tartani, úgy az egyes ember sem mer igazán felszabadult lenni. Ismerek olyanokat, akik nem merik az örömeiket közel engedni magukhoz. Attól félnek, ha egy kicsit is elengedik magukat, és örülni mernek, az élet abban a pillanatban bosszút áll – hiszen ők arra hivatottak, hogy csak szomorúságuk, gyöttrődésük, kínlódásuk legyen. Az örömök másoknak jutottak osztályrészül. Talán Máczy István írónak is vannak ilyen ismerősei, azért írta meg „Örülj velem!” címűkönyvecskéjét.

Bizony, furcsák vagyunk mi emberek. Úgy létezzük (már amennyire létezésnek lehet ezt nevezni) ebben a világban, mint ha a rossz dolgok mártírként való elhordozására teremtettünk volna. Természetesen nem azt állítom, hogy minden nagyon szép, minden tökéletes. Nem, ezt nem mondom. Csak egyretöbbször érzek valamiféle csömört, amikor a boltban, az

utcán, a piacon két ember találkozása csak a panaszáról tud szólni. Ilyenkor úgy érzem, hogy valami nagyon nincs rendben. Mintha valami rossz beidegződés, beteges kisebbségi érzés törne a felszínre minden egyes találkozáskor, beszélgetéskor.

Sokféle csoportba lehet sorolni az embereket. Az egyik ilyen csoportosítás szerint vannak optimista és pesszimista típusok. A hagyományos magyarázat szerint az elsőbe tartoznak azok a derűlátó emberek, akik minden helyzetből könnyedén kerülnek ki, mindig hamar meglátják az alagút végét. A másodikba a borúlátók tartoznak, akik nehezebben kerekednek felül a gondjaikon, és mindent kicsit sötétebben látnak. Évekkel ezelőtt hallottam egy nem túl derűs magyarázatot valakitől, miszerint a pesszimizmus nem más, mint jól értesült optimizmus. Vagyis akkor állunk két lábbal a földön, ha meglátjuk: az élet szépsége csalóka, s a valóság az, hogy tele van keserűséggel, csalódással. Nos, valóban ekkoraa baj?

Azt mondják, hogy két ember közt legrövidebb út egy mosoly. És mi van akkor, ha egyre kevesebben vannak, vagy egyáltalán senki nincs, aki visszamosolyogna? Rengeteg a savanyú arcú, keserű szavú, fásult ember. Ez tény. Valóban ennyire elromlott volna a világ?

Eszembe jut a pohár vízről szóló kedves példa. Vegyünk magunk elé egy pohár vizet, majd öntsük (vagy igyuk) ki a felét. Mit mondunk ekkor? Azt, hogy most a pohár félig üres? Vagy esetleg félig tele van? A pohár félig üres annak, aki azt gondolja, hogy több is lehetne. Akiben

nincs meglegedettség, aki mindig többet akar, s a jelennel sosincs kibékülve. Azonban a kitikkadt szomjazónak az a pohár félig tele van. Nincs csordultig, az igaz. De éppen elég ahhoz, hogy a szomját oltsa. Hogy a kiszáradástól megmentsse. Félig üres vagy félig tele van. Minden csak nézőpont kérdése.

Igen, nagy a baj. Baj van a világgal, ve-lünk, és legfőképpen a gondolkodásunkkal. Ezen viszont lehet és kell is változtatni. Ez minden ember hivatása, Istentől kapott hivatása ebben a világban. Minden csak nézőpont kérdése. Az, aki csak félig üres poharat lát, azt mondja: nincs minek örülni. De az, aki számára a pohár félig tele van, az békességben él önmagával, a világgal. Az meglegedetten keresi és fogadja a csendes örömeiket.

„Áldjad, lelkem, az Urat, és ne feledd el, mennyi jót tett veled!” Biztos vagyok abban, ha mindenki alaposan megvizsgálja magát – a gondolatait, az érzéseit, az életét –, akkor találni fog szép számmal olyasmiket, amikért valóban hálát tud adni. Csak néhány irány: a szemünk világa, a hallásképesége, a hajnali napsugár, a sárga megannyi árnyalatában úszó, aludni készülő természet. És mindenki folytathatja. Csak folytassa! Mert lehet legyintve eldobni ezeket a sorokat, és azt mondani, hogy egy reménytelen álmodozó vagyok. Mégis az a reménységem, hogy el lehet indítani valamit. Hogy vannak még, akik vágynak a meglegedettségre, akik szeretnének még örülni a csendes örömeiknek is. „Örülj velem!”

NAGY ERVINNÉ

☞ És persze a földet kapálni kell, a szőlőt metszeni, a gazt és vadhajításokat eltávolítani. Ez a munka sosem ér véget, szorgalmasan és állhatatosan kell tenni napról napra, évről évre. A keresztyén ember élete, gyümölcsei a bűnbánat és a bűn eleni tudatos harc közegében fejlődhetnek. Egyedül az állhatatos imaélet, a szorgos bibliaolvasás és az Úr Jézussal való közösség (úrvacsora) adhatja a vétkeinktől való szabadulást. „Tisztítsátok meg lelketek az igazság iránti engedelmességgel képmutatás nélküli testvérszeretetre, egymást kitartóan, tiszta szívből szeressétek, mint akik nem romlandó, hanem romolhatatlan magból születettek újjá, Isten élő és maradandó igéje által.” [1Pt 1,22–23]

Kedves Olvasó! Remélem, ez a pár gondolat impulzust adott ahhoz, hogy megválaszoljuk magunknak, mit jelent az ige szerint élni. Kívánom, hogy őszintén tudjunk felelni arra: mi személy szerint mennyire vagyunk tudatosak abban, hogy Atyánk tetszése szerint cselekedjünk, és engedjük-e hogy az Úr Szentlelke formálja ki rajtunk az Ő gyümölcseit.

Jó Atyánk, Te minket nézel,
Vizsgálz váron, csöndesen:
Testvérszívvel, testvérkézzel
Szolgálunk-e szüntelen?
Tenem-e a hűség, hála,
Jó gyümölcsöt, ízeset;
Hajt-e hasznot éltünk fája
Embereknek és Neked?

Ne ítélj el Atyánk, kérünk,
Terméketlen voltunkért!
Egyszülötted Jézus értünk
A keresztfán ontott vért.
Terméketlen életfánkat
Óérette kíméld meg!
Hisz Ő ma is értünk fárad,
Hogy gyümölcsözünk Neked.

Szentlelkednek erejével,
Hadd lehessünk teljesek!
Szolgálatra mindig készen,
Töltsön el a szeretet!
Örömünk és békességünk
Másokat is üdítsen!
Könyörülj meg rajtunk, kérünk,
Mindenható Úristen! [ÉK 462]

LÁZÁRNÉ SKORKA KATALIN

Amit minden keresztyénnek tudnia kell

Kérdések és kérdőjelek, valamint a feleletek

„Íme, az Isten Báránya,
aki hordozza a világ bűnét!”
[Jn 1,29]

„Aki azonban segítségül hívja
az Úr nevét, az üdvözüül.”
[ApCsel 2,21]

„... és nincsen üdvösség senki másban,
mert nem is adatott az embereknek
az ég alatt más név, amely által
üdvözülhetnek.”
[ApCsel 4,12]

Kérdés: – Van-e Isten?

Válasz: – Igen.

Kérdés: – Honnan tudható?

Válasz: – „Kezdetben teremtette Isten az mennyet és a Földet.” [1Móz 1,1] Ezért „az egek hirdetik Isten dicsőségét, kezének munkájáról beszél a mennyboltozat.” [Zsolt 19,2] Mert a sok csoda és rendezettség a teremtett világban arról beszél nekünk, hogy az egész nem véletlenül áll össze, ahogy nem véletlenül és magától áll össze egy televíziókészülék sem. A csodálatos világ az ő Teremtőjének dicsőségét zengi, szavak nélkül. „Nincs szó és nincs beszéd, hangjuk sem hallatszik, mégis eljut hangjuk az egész földre, szavuk (igehirdetésük, Isten-dicséretük) a világ végéig.” [Zsolt 19,4] „Mert ami megismerhető az Istenből, az nyilvánvaló előttük (előttünk is!), mivel Isten nyilvánvalóvá tette számukra (és a mi számunkra is!), mégpedig úgy, hogy ami nem látható belőle: tudniillik az ő örökévaló hatalma és istensége, az a világ teremtésétől fogva az ő alkotásainak értelmes vizsgálata révén meglátható.” [Róm 1,19–20]

Kérdés: – Van-e bűn? Miaz?

Válasz: – A bűn az, ha nem Isten akaratára szerint cselekszem, akaratának nem engedelmekedem.

Kérdés: – Van-e Istennek az életre nézve akarata? Ha van is, nem elég-e csak szeretnünk?

Válasz: – Istennek nem csak a világra nézve volt az az akarata, hogy rend (törvényszerűségek, pl. a gravitáció stb.) legyen benne (ld. KOZMOSZ - rendezett világ), hanem az emberi életet is rendezettnek szeretné, s erre nézve is megvan az ő jó akarata. Istennek életünkre nézve

jó akarata a parancsolatokban, az ő törvényében jelenik meg:

1. A tízparancsolatban [2Móz 20,1–17; 2Móz 5,6–21].

2. A tízparancsolat magyarázatában, a „hegyi beszéd”-ben [Mt 5-7], amely igen kemény, határozott beszéd.

3. A szeretet kettős nagy parancsa [5Móz 6,5; 3Móz 19,18].

4. „A szeretet a törvény betöltése” [Róm 13,8–10].

5. Mi is a szeretet? (ld. a „szeretet himnuszát” 1Kor 13).

Isten parancsolatai nem tilalomfák, hanem a jó életút jelzőtáblái. Mert a rossztól akar elhatárolni és megvédeni, nem a jótól elrekeszteni. Elénk adja az áldást és az átkot, a jót és a rosszat, hogy válasszuk a jót és éljünk. [5Móz 11,26; 28,29; 30,19; Józ 8–34]. Bűn tehát az, hogy nem tudjuk Istent és az embereket teljes szeretettel a „hegyi beszéd” és a „szeretet himnusza” szerint szeretni!

Kérdés: – Akkor hát nem tudom megtenni, megcselekedni Isten akaratát?

Válasz: – Nem! Mert ki vagyok szolgáltató a bűnnek. „Hiszen amit teszek, azt nem is értem, mert nem azt cselekszem, amit akarok, hanem azt teszem, amit gyűlölök. Ha pedig azt cselekszem, amit nem akarok, akkor elismerem a törvényről, hogy jó. Akkor pedig már nem is én teszem azt, hanem a bennem lakó bűn. Mert tudom, hogy énbenem, vagyis a testemben nem lakik jó, minthogy arra, hogy akarjam a jót, van lehetőségem, de arra, hogy megtegyem, nincs. Hiszen nem azt teszem, amit akarok: a jót, hanem azt cselekszem, amit nem akarok: a rosszat. Ha pedig azt teszem, amit nem akarok, akkor már nem én teszem, hanem a bennem lakó bűn. Azt a törvényt találok tehát magamban, hogy – miközben a jót akarom tenni – csak a rosszat tudom cselekedni. Mert gyönyörködöm az Isten törvényében a belső ember szerint, de tagjaiban egy másik törvényt látok, amely harcol az értelmem törvénye ellen, és foglyul ejt a bűn tagjaiban lévő törvényével.” [Róm 7,14–23] A szeretet törvényét tehát nem tudom betölteni.

Kérdés: – De hát akkor a cselekedet az semmi? Akkor nem az állhatatos, törekvés és életét tökéletessé tévő ember üdvözüül?

Válasz: – A törvény csakugyan jó. Hiszen amikor a szeretet törvényét csodá-

lom, és erre törekszem, akkor elismerem, hogy ez jó. A jó cselekedetről pedig nem mondhatunk mást, minthogy az jó cselekedet. De csak az érné el vele az üdvösséget, aki az egész törvényt mindenkor, teljesen és tökéletesen betöltené, egész életében – az 1Kor 13 és a „hegyi beszéd” szerint. Mert aki betölti a törvényt, él azáltal [Róm 10,5; 3Móz 18,5]; ezzel szemben „átkozott mindenki, aki meg nem marad mindazokban, amik megíratk a törvény könyvében, hogy azokat cselekedje” [Gal 3,10]. Mert „a törvény szent, és a parancsolat szent és igaz és jó.” [Róm 7,12]

Kérdés: – Akkor a törvény miatt kárhazom el?

Válasz: – Szó sincs róla! Mert nem a törvény, hanem „a bűn zsoldja a halál.” [Róm 6,23a] „Ellenben a bűn, hogy meglassék bűn volta, a jó által hoz rám halált, így a bűn fokozott mértékben lesz bűnné a parancsolat által.” [Róm 7,13] „Mert a törvény célja és vége Krisztus, minden hívő megigazulására.” [Róm 10,4] „Ekként a törvény Krisztusra vezérlő mesterünké lett”, hogy ne cselekedetből – mert abból úgysem lehet –, „hanem hitből igazuljunk meg.” [Gal 3,24] „Mert ha olyan törvény adatott volna, amely képes életet adni”, tehát be lehet tartani, akkor „valóban a törvényből (cselekedetekből) volna az igazság. De az Írás (törvény) mindent bűn alá rekesztett, hogy az ígéret a Jézus Krisztusban való hitből adassék a hívőknek.” [Gal 3,21–22] „Most pedig Isten a törvény nélkül tette nyilvánvalóvá az ő igazságát, a Krisztusban való hit által mindenki számára, aki hisz. Mert nincs különbség: mindenki vétkezett... ezért Isten ingyen igazítja meg őket kegyelemből, miután megváltotta őket a Krisztus Jézus által. Mert az Isten őt rendelte engesztelő áldozatul azoknak, akik az ő véreben hisznek, hogy igazságát megmutassa... mert ahogyan ő igaz, igazza teszi azt is, aki Jézusban hisz. Hogyan lehetséges akkor a dicsekedés? Lehetetlenné vált. Milyen törvény által? A cselekedetké által? Nem, hanem a hit »törvénye« által. Azt tartjuk tehát, hogy „az ember hit által igazul meg, a törvény cselekedetei nélkül.” [Róm 3,21–28]

Kérdés: – Akkor tegyük nyugodtan a rosszat, s vessük bele magunkat nyugodtan az élet sűrűjébe?

Válasz: – Isten mentsen! Hisz továbbra

is Isten törvénye őrzi és mutatja cselekedeteim helyes irányát, amelyre továbbra is teljes erőmből törekednem kell. *De üdvösségemet és Isten előtti igazságomat nem ettől várom, hanem Jézus Krisztusnak helyettem is történt kereszthalálától.*

Kérdés: – Ki üdvözülni tehát?

Válasz: – Mi, „ha hiszünk abban, aki feltámasztotta a halálból Jézust, a mi Urunkat, aki halálra adatott bűneinkért, és feltámasztatott megigazulásunkért.” [Róm 4,24-25] Mi, mert „aki hisz és megkeresztelkedik, az üdvözülni, aki pedig nem hisz, az elkárhozik.” [Mk 16,16] Ezért „higgy az Úr Jézus Krisztusban, és üdvözülj mind te, mind a te házad népe!” [ApCsel 16,31]

Kérdés: – Tudhatom-e, mondhatom-e, hogy üdvözülök?

Válasz: – Igen, „mivel megigazultunk (igazá lettünk Isten előtt) hit által; békeségünk van Istennel a mi Urunk, Jézus Krisztus által. Ő általa kaptuk hitben a szabad utat ahhoz a kegyelemhez, amelyben vagyunk, és dicsekszünk azzal a reménységgel is, hogy részesülünk az Isten dicsőségében. Mert ha akkor, mikor ellenségei voltunk, megbékéltetett minket az Isten önmagával Fia halála által, akkor, miután megbékéltettünk, még inkább üdvözíteni fog élete által. Sőt ezen kívül még dicsekszünk is az Istennel a mi

Urunk Jézus Krisztus által, *aki által már most elnyertük a megbékélést.*” [Róm 5,1-2; 10-11]

Kérdés: – Nem elbizakodottság, túlzott önbizalom-e azt állítanom, hogy üdvözülök?

Válasz: – Nem. Mert nem magamban – jóságomban, szépségemben, vagy „hittem” mértékében, nagyságában – bízom, hanem Isten és Jézus Krisztus szavában és ígéreteiben, hogy azok igazak és helytállóak mindenkor; rám nézve is. *Ezért ez a kijelentés a Krisztusban hitőtől nem ösbizalomból, hanem Isten és a Krisztus iránti bizalomból fakad.* Amíg ebben a hitben állok, addig nemcsak hogy hihetem és vallhatom, de *hínnem és vallanom is kell üdvösségemet.* Ahogy a hiszekegyben is valljuk, hitünk szerint.

Kérdés: – Mit jelent hinni?

Válasz: – Bízni Isten szavában, azaz igaznak tartani azt, amit mond rólam és rólad, hogy tudniillik a bűneid miatt reád váró büntetést már elszenvedte helyetted, ezért azt neked már nem kell elszenvedned (rád már nem vár), hanem ezért örök életed van. Ezért nincsen immár semmi kárhozható ítélet azok ellen, akik a Krisztusban – hit és keresztség által – vannak. [Róm 8,1] Ezért mondja Pál apostol is: „Ezért tehát gondoljátok ti is (új fordítás szerint: „azt tartsátok magatokról”),

hogy meghaltatok a bűnnek, de éltek az Istennel a mi Urunk, Jézus Krisztusban. Hogyha pedig meghaltunk Krisztussal, hisszük, hogy élünk is övele.” [Róm 6,11; 8]

Kérdés: – Nem kell-e mégis áldozatot hoznunk?

Válasz: – Nem, mert Krisztus a mi „húsvéti bárányunk” – aki hordozza a világ bűneit (így a miénket is) –, megáldoztatott. „... megjelent az idők végén, hogy áldozatával eltörölje a bűnt.” [Zsid 9,26] Mert semmilyen áldozathozatal nem képes örök időkre tisztává tenni a lelkiismeretet, ezért hoznak az emberek, kik nem Krisztustól várják az Ő üdvösségüket, újból és újból áldozatokat. Pedig Krisztus az ő áldozatával egyszer és mindenkorra tökéletesekké tette Isten előtt a megszenteltek, azaz a benne bízókat, benne hívőket. (ld. Zsid 10)

„Te azért fiam, erősödj meg a kegyelem által Krisztus Jézusban. És amit tőlem hallottál sok tanú előtt, azokat add át megbízható embereknek, akik mások tanítására is alkalmasak lesznek.” [2Tim 2,1-2]

Az Isten békesége, amely minden értelmet felülhalad, őrizze meg a mi szíveinket és gondolatainkat a Krisztus Jézusban!

ISMERETLEN SZERZŐ ÍRÁSA

Morzsák

Ismét magunk mögött hagytuk a nyarat, minden szépségével, gazdagságával, nekem mindig kedves forró napjaival – olykor tikkasztó hőségével – és csillagfényes, meleg éjszakáival. Vége, elszállt!

Borzongató hajnalokkal, fázós reggelekkel reánk köszöntött a szeptember. A nappalokat még bearanyozza a fáradtan melengető napsütés, de az őszt visszavonhatatlanul megérkezett.

Szeptember... tanévkezdés... Akaratlanul fel-felbukkannak a múlt emlékezetes pillanatai, fontos és jelentéktelen eseményeinek képei, mint az út porában az elhullott morzsák.

1944 szeptemberében gyermekként léptem át az Orosházi Evangélikus Gimnázium kapuját, és 1952 júniusában, a Táncsics Mihály Gimnázium érettségi bizonyítványával kezembentétován indultam neki az ismeretlen ÉLET-nek. Történelmi tanulság, lélektani lecke, amit átéltem az én korosztályom. Néhány év alatt evangélikus gimnáziumunkból állami intézmény, buzgóevangélikus, templomba járó igazgatónkból meggyőződéses ateista, elszánt osztályharcoselvtárs lett.

Értesítőkönyvecskénk őrzi a lépésről lépésre történt változások megörökített nyomait: az iskola bélyegzője 1944-ben nyitott könyv, „Sola Fide” beírással, 1948-ban Kossuth-címer, majd az érettségi évében már ötágú csillag tündöklök a sarlókalapács fölött...

Mégis, ha visszagondolok azokra az évekre, többnyire a „szépre emlékezem”, hiszen tanáraink tiszta emberséggel, gazdag tudásuk legjavával, nagyszerű pedagógiával igyekeztek teljesíteni hivatásukat. Kimondatlanul, szavak nélkül – sorok és gondolatok között – érezhettük, hogy hűek maradtak meggyőződésükhöz, akkor is, amikor már egyre jobban eluralkodott a szélsőséges, idegen szellemiség. Mindig tisztelettel és szeretettel gondolkodom rájuk. Azokkal, akik még közöttünk élnek, rendszeresen találkozunk. Akik már elmentek e földi világból, emlékeimben élnek tovább.

Az évek könyörtelenül rohannak, fogynak körülöttünk a régi társak, fogy előtünk az út, de az elszórt morzsák mentén, mint a mesében, újra és újra vissza találunk, vissza találunk emlékezni és a jövő-

dőben reménykedni. Emlékezni és reménykedni, hiszen – Istennel hála – mindkettőre bőven vanok és alkalom!

Ismét van iskolánk! A régi, az elvett helyére emelt új iskolát idővel „kárpotlasként” kapta meg egyházközségünk. Nehéz évek, küzdelmes fáradozások után kibővítve, megszüpítve, újjá varázsolva áll a régi helyen az Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium. Homlokzatán a Luther-rózsa hirdeti, bent a nevelés, a közösségi élet légköre sugározza vezérlő meggyőződését, hitbéli elkötelezettségét.

A bizonyítványokba ismét a „Sola Fide” bélyegző kerül; az ősi jelszó: „Egyedül hit által”.

Morzsák az út porában. Visszafelé követhető nyomok... De Valaki, egy égi Kéz morzsákkal szórta be az előttünk sötétlő utat is! Csillag reménymorzsákkal, melyek mutatják az irányt, vezetnek tovább! Csak követnünk kell az útjelzést, bátran, bizakodva, hitből táplálkozó erővel! Isten segítségére!

Orosházán is volt egy Maszniciusz Tóbiás

Mikor Gecsei Lajosnak *A postaszervezet működése Békés Vármegyében* című munkájában rábukkantam arra, hogy 1788-ban az első orosházi postamestert Maszniciusz Tóbiásnak hívták, valahonnan már ismerősnek tűnt ez a név. – De honnan? Lehet, hogy valahol létezik egy másik Maszniciusz Tóbiás is? Ha igen, hol? – toltak fel bennem a kérdések. Egykori olvasmányaimból derengett, talán pontosan így neveztek egy evangélikus gályarab prédikátort az 1600-as évek második felében. És tényleg így volt. Úgy gondoltam, hogy ilyen ritka szép nevű emberek között – még ha körülbelül száz év korkülönbség is van a gályarabnak hurcolt lelkész és a postamester között – valami rokoni kapcsolat bizonyára kimutatható. Ennek a rejtélynek a megoldásáról szól ez a kis írás.

Bújni kezdtem az életrajzi, irodalmi és egyéb lexikonokat, Haan Lajos, Zsilinszky Mihály, Sólyom Jenő, Fabiny Tibor egyháztörténeti munkáit és a legújabb *Evangélikus arcképcsarnokot*, s lassan kivilágosodott előttem az egyik, majd a másik Maszniciusz Tóbiás pályaképe is. Az elmúlt hónapokban, mikor én már elég okos voltam e témakörben, néhány ismerős ömet megkérdeztem, halottak-e Maszniciusz Tóbiásról? Volt, aki régi római lovagnak vélte, más azt gondolta, ő rántotta le a törököt a Kalimegdánról. Igaz, olyan is akadt, aki jó választ adott.

Maszniciusz Tóbiás szlovák származású evangélikus lelkész és író Kosztoľna községben látta meg a napvilágot 1640-ben és Zayugrócon fejezte be földi életét 1697-ben. Felvidéki városokban (köztük Kassán, Bártfán, Eperjesen) tanult, 1668-ban szenici, aztán illavai tanító, majd diakónus. A pozsonyi vértörvényszék 1675-ben Nápolyba küldte gályarabságra.

Az evangélikus egyháztörténet az 1673-tól 1681-ig ívelő korszakot gyászos évtizednek nevezi. Voltak olyan évek, amikor nem engedélyezték az evangélikus istentiszteletek megtartását, a lelkészek egyáltalán nem működtek. A Habsburg hatalom először a gyülekezeteiket fenntartó földesurakat és az egyháztagokat igyekezett megfélemlíteni, majd a szolgálatukban megmaradó papok üldözése vált mindennappossá. Az ország egész területéről Pozsonyba idézték az összes, 284 evangélikus és 52 református lelkészt és tanítót. A vád összeesküvés, felségsértés, hazaárulás. Mindenkit halálra ítélték. Egy részük száműzetésbe ment, mások aláírták, hogy nem végeznek semmilyen szolgálatot.

Maszniciusz Tóbiás (vagy ahogy a Felvidéken hívták, Masznyik Tóbiás) és 93 társa ítéletét várfogságra, majd gályarabságra változtatták. Voltak, akik belepusztultak a szenvedésekbe. Maszniciusz és Simonides János 1675. május 1-jén, az örök megosztottságát kihaszálva, megszökött. Ugyan néhány nappal később elfogták és börtönbe zárták őket, de 6 hét múlva kiszabadultak, és a protestáns hittestvérek támogatásával Velencén át Svájcba jutottak. Maszniciusz 1676-tól Wittenbergben, 1680-tól Jénában tanult. Hazatérve 1682-ben Illaván, innen elúszve több helyen, végül Zayugrócon lett lelkész. Több latin és német nyelvű kiadványban írt üldöztetésükről, rabságukról és szökésükről.

Innen már csak egy lépés volt, hogy ismét beleolvassak Moldova György *Negyven prédikátor* című könyvébe. Abba a műbe, amelynek főhőse Maszniciusz rabtársa, Kocsi Csörgő Bálint, aki végül 1676-ban holland segítséggel szabadult. Nem letérve a fő csapásról megemlítem, hogy Moldova György is közzéteszi munkájában: elsődleges forrásműve Rác Károlynak *A pozsonyi vértörvényszék áldozatai 1674-ben* című könyve. Miért érdekes ez? Azért, mert Rác Károly a szomszédságunkban lévő gádorosi (bánfalvi) gyülekezet református lelkésze volt a kötet 1874-es megjelenésekor. A kérdés az volt, hogy a gályarab prédikátor rokona vagy leszármazottja-e az orosházi postamesternek, egy-két zavaró dolog ugyanis még közbejött. Leginkább az volt feltűnő, hogy a nevét többször Maszniciusz Omazta Tóbiásnak használta az 1788-tól orosházi és egyben csabai postamesterséget is megszerző jeles férfiú. Hogy kerül ide az Omazta vezetéknev? Aztán Haan Lajos evangélikus lelkész *Békés-csaba* (1858) című könyvéből kiderült, hogy két Omazta/Omaszta család lakik Békéscsabában, akik nem rokonok. Az egyik evangélikus, a másik katolikus. S itt jött a meglepetés! Az evangélikus Omazta família nem Omazta, hanem Maszniciusz – folytatja Haan Lajos –, s e nevet csak a csabai jegyző, Tóbiás változtatta Omaztára, hogy magát a katolikus Omazta családból származtathassa és nemességet szerezhessen. Ami azonban nem sikerült. Ez a család a gályarab Maszniciusz Tóbiástól származik. Majd így ír: „Ezen Maszniciusz Tóbiásnak unokája volt Maszniciusz János teszeri evangélikus pap, ennek fia pedig Maszniciusz János Tóbiás, aki az 1768-ik esztendőben csabai jegyzővé választatván a csabai Maszniciusz vagyis Omazta evangélikus csa-

ládak törzsök atyja lett.” Tehát a gályarab lelkész dédunokája a csabai jegyző. De hogy lesz belőle orosházi postamester? Szintén Haan Lajost idézem: „megszerezte Ő Felségétől a csabai postát és letette a jegyzőséget, postamesterré lett.” Mi már azt is tudjuk, hogy Orosházán is övé volt a posta.

A békéscsabai evangélikus anyakönyvek is több titkot rejtenek. Az esketési anyakönyvben Kovács Pál nagytiszteletű úrral (akinek segítségét ezúton is köszönöm) megtaláltuk, hogy Maszniciusz 1770. február 20-án feleségül vette Povázsay Máté helybeli csizmadia mester leányát, Zsuzsannát. Öt fiuk érte meg a felnőtt kort (Sámuel, Sándor, Tóbiás, János és Zsigmond). Halála nem 1802-ben következett be, ahogy a postatörténet feltételezi, hanem 1805. december 27-én. A halotti anyakönyvbe beírták, hogy Maszniciusz a Hont megyei Teszéken született 1742. június 24-én, atyja M. János ottani lelkész, anyja Mezibrodzsky Judit. A feleség, Povázsay Zsuzsanna 1822-ig vezette az orosházi postát, majd az három fia: Sámuel, János és Sándor közös tulajdona lett.

Az orosházi evangélikus egyházközség keresztelési anyakönyvében két nyomot találtam a család itteni tartózkodásának. 1797. augusztus 13-án keresztelték Maszniciusz Sámuel és Kovács Erzsébet fiát, Sámuel, majd negyedszázaddal később, 1822. november 2-án Omazta János postamester és Szilágyi Julianna leányát Amália Erzsébetet. A három Omazta testvértől egyébként 1826-ban Lázár Jakab vette át az orosházi postahivatalt és vezette azt egészen 1838-ban bekövetkezett haláláig. Lázár 165 éves, különleges sír-emléke ma is látható az alvégi temető katolikus részében.

A Maszniciuszból lett és a másik Omazta família az 1800-as években jelentős szerepet játszott Békéscsaba közéletében. Tudomásom szerint néhány évtizede a család teljesen kihalt.

KOSZORÚS OSZKÁR

Hosszabbítás

Egy lelkészjelölt bemutatkozása

A hosszabbítás különféle reakciókat válthat ki az emberekből. Egy izgalmas mérkőzés hosszabbítása tovább fokozza a szurkolók feszültségét. Egy unalmas beszéd elhúzása az álmoságot hozza hallgatóira.

Az utóbbi időben a lelkészképzésben is hosszabbításra került sor. A sokáig öt-éves teológiai képzést hatévesre hosszabbították: bevezettek egy gyakorlati évet. A lelkészjelölteket egy-egy gyülekezetbe helyezik ki. Én ide, Orosházára kerültem, 10 hónapra. Az 5 év elméleti képzése a végvizsgorlat letételével zárult, de a lelkészavatásra csak a 6. év végén kerülhet sor. Ahosszabbítás az előző hatodévesekből is különféle reakciókat váltott ki. Volt, aki rajongott érte, volt, aki kevésbé örült neki. Remélem, én majd azok közé fogok tartozni, akik jó szívvel tekintenek vissza erre az esztendőre. A gyakorlati év a régi hospitációnak (csendes szemlélődés) és a segédlelkési évnék a keveréke. A lelkészjelölt részt vesz a gyülekezeti életben és szolgálatokat is végez. Én személy szerint – a mérkőzés képével élve – azokhoz a tartalékjátékosokhoz tartozom, akik mielőbb szeretnének pályára lépni. Erre itt Orosházán meg is van a lehetőségem. Például az evangélikus iskolában 7 hit-tanórát tartok hetente, önállóan, és szinte minden héten szolgálhatok áhítattal az iskolában vagy a gyülekezetben.

Magamról – röviden, a legfontosabbakat kiemelve – annyit, hogy Szarvasról jöttem, s ott az Újtemplomi evangélikus gyülekezet tagja vagyok. Papíron csecsemőkorom óta oda tartozom, de valójában csak 18 éves koromtól, amikor – Isten munkájának köszönhetően – hitre jutottam. A megtérésem egy nyári csendes héten történt, fiatalok között, amikor megláttam elveszett állapotomat, Jézushoz kiáltottam szabadításért, és letehettem bűneimet és életemet az Ő kezébe. Az azt megelőző években igen messze távolodtam Istentől, egészen odáig, hogy ateista voltam, és emellett mindenféle okkult bűnök is terheltek. De hála Istennek, akkor, ott megszabadultam ezektől a bűnöktől. Azóta Jézus Krisztussal élelem az életemet. Az Ő útjain akarok járni. Az Ő vezetésére hagyatkozom.

A megtérésem után pár évre mutatta meg Isten, hogy Őt a lelkési pályán kell szolgálnom. A köztes években voltak más irányú tanulmányaim is, és egy évig polgári szolgálatos voltam az otthoni gyülekezetben. Gondnoki feladatokat láttam

Árnyak és fények a 18–19. századi Orosházáról

Egy készülő könyv lapjairól

A szegények szegényei

Békés vármegye 1844. évi szabályrendeletéből tudjuk, hogy a dologra alkalmatlan koldusok „elkülönözendők” voltak azoktól, akik legalább könnyebb munkát végeztek. Ide értettek az árva is, ha még gyermeki korban voltak és senki őket irgalomból magához vállalni nem akarta, mely esetben kötelessége volt az illető egyházi előjárásnak neveltetésük iránt gondoskodni...

Ínséges évek

Az egész Alföldön, benne Orosházán, 1846-ban katasztrófálisan rossz volt a termés, s a fenyegető éhínség megelőzésére a közigazgatásnak kellett megfelelő rendelkezéseket kiadni. December 3-án Jurgovits szolgabíró hétpontos rendeletet bocsátott ki. A kiadott rendelkezés mind egyik pontja a gabonával való ésszerű takarékoságra intette a lakosokat.

Ezekből például a b) pont így hangzik: „Gyanús embereknek, kolduló idegeneknek helyet adni tilos!” További két pont pedig: „c) Gabonából pálinkát főzni mindenkinek elkobzás és börtönözés büntetése alatt tiltatik!” és „d) Edényért, gyümölcsért és más effélékért gabonacsere nem engedtetik meg; mint megannyi pusztító mód a gabona fogyasztására.”

1857-ben Orosháza község előjárásága átiratot intézett az evangélikus egyházhoz, melyben közli, hogy Nagy Judith és Baronyai Mihályné „mint egészen el-esett nyomorultak” részére az alamizsnát nagy részben, Bitter Tót Jánosnénak kisebb részben kiadni szíveskedjen Tiszteletes Úr, mint az eddig is szokásban volt. (Ekkor Torkos Károly a lelkész.)

Négy év múltán a segélyezés formája változott. 1861-ben a szegények pénztárát – melyet az evangélikusok alapítottak saját szegényeik számára – átadja a gyülekezet a községnek abból a célból, hogy gondozza a szegényeket, felekezeti különbség nélkül.

1863-ban az egész Alföldön tomboló nagy szárazság miatt semmi sem termett,

s a község a kormánytól kénytelen gabonát kérni (mintegy 3000 köblöt), pénzt kölcsönözni, csak hogy működésében fenn ne akadjon. Az ínség enyhítésére, illetve avégett nagy késéssel szervezett közmunkákban nyújtott a lakoságnak alkalmat a segélyleszolgáltatására.

1864-ben, hogy a nyomorgó lakosság a kivételesen kemény télben meg ne fagyjon, az előjáróság (az evangélikus egyházzal egyetértésben) elrendelte a temető fái kivágását és a legrászorultabbaknak való kiosztását.

Több ilyen ínséges évről tudunk, amikor „a temetői fákat fűteni való szűke miatt” a szegények közt kiosztotta az egyház. Orosháza község képviselő-testülete az evangélikus egyháztól 1861-ben átvett szegénypénztárt fenntartva és tovább működtetve segélyezte a rászorulókat. Az 1862-ben kibocsátott rendelet a szegényügyet (das Armenwesen) különben is kifejezetten községi hatáskörbe utalta. Az 1871. XVIII. tc., az első községi törvény, az igazgatás ellátásán felül gondozási kötelezettséget is megállapított.

A községek terhe a következő volt: „Amennyiben a jótékony intézetek segélye és egyesek könyöradománya a községek szegényeinek ellátására elegendő nem volna, a község a helyi viszonyokhoz képest gondoskodni tartozik a községben illetékes mindazon szegények ellátásáról, akik magukat községély nélkül fenntartani egyáltalán nem képesek.”

Orosházán is nagy volt a napszámból tengődő szegények száma. A szegény ember csak egy nap ne dolgozzon, már megérzi a szűkséget. Ha a szegény ember minden munkából kiöregszik, lesz belőle csósz. Munkaképtelenség esetén – ha nem akar gyermekeire szorulni egészen – még vállalkozik házörzésre. Ha már arra sem kell, jó esetben eltartja a fia vagy a veje, legrosszabb esetben koldul vagy a községre szorul, és a szegényházban vetnek neki ágyat...

VERASZTÓ ANTAL

el. Ez egyfajta „elő-hatodév” volt. Akkor megtapasztalhattam, hogy milyen azoknak az élete, akik a gyülekezet fizikai szükségleteiért felelősek. Ebben az évben megismerhetem azoknak a mindennap-

jait, akik egy gyülekezet lelki életéért felelősek. Remélem, Isten áldása lesz az elkövetkező 10 hónapra, és azt az Ő dicsőségére fogom itteltölteni.

LACZKI JÁNOS

Gyülekezeti krónika

KÁTÉ – Ajándék mindenkinek

A Magyarországi Evangélikus Egyház Luther Kiadója idén jelentette meg „KÁTÉ” című, több mint 110 oldalas kis könyvecskéjét, melynek tartalmát alcíme pontosan jelzi: „Evangélikus keresztyén hitünk rövid összefoglalása”.

Evangélikus egyházunk teológiai, igei látását, tanítását nem szabad feladnunk, megtagadnunk. Éppen ezért itt van az ideje felfrissíteni evangélikus hitünk tartalmát, és ebben akar segítségünkre lenni ez a könyvecske, amit nagyon jó szívvel ajánlunk evangélikus testvéreink figyelmébe.

A KÁTÉ Luther Márton 1529-ben írt Kiskátéjára épül, szerkezete és tartalma lényegében ugyanaz, csak szövegében modernizált. Az egyházunk Luther Kiadója által rendelkezésünkre bocsátott könyvecske eredetije Finnországban készült, finnül, azt fordították magyarra. A finn nyelvű eredeti 2000-ben jelent meg a mára sajnálatos módon elfelejtett „millennium” alkalmából. Finnországban minden evangélikus családhoz eljuttatták a KÁTÉ-t. Ez azt jelenti, hogy 4,4 millió finn evangélikus testvérünk is a kezében tarthatja azt a könyvecskét, amit mi most bocsátunk az orosházi evangélikus testvérek rendelkezésére.

Ugyanis a finn evangélikus egyház anyagi nagyvonalúságának köszönhetően mi is ingyen, ajándékba kaptuk meg az említett 3 ezer példányt, amit az idén, 2003 őszen szeretnénk eljuttatni minden orosházi evangélikus családhoz. Tehát családonként (egy háztartásban élők) 1-1 példányt adunk, hogy minél több testvérünkhöz eljusson a hitünk tartalmát elénk táró KÁTÉ. Már eddig többen megkapták, reméljük, haszonnal forgatják.

A KÁTÉ tartalma:

- 1) A tízparancsolat és magyarázata.
- 2) Az apostoli hitvallás (hitágazatai és magyarázatai).
- 3) Az Úrtól tanult imádság (Miatyánk és a hét kérés).
- 4) A szentségek (keresztség, úrvacsora) értelme és jelentősége.
- 5) Szentírás, gyónás, imádság és áldás.

Kérések mindenkihez:

1. Bárki testvérünk kérhet példányt (orosházi) evangélikus ismerőse(i) számára, csak az a fontos, hogy megkapjuk a nevet és a címet. Ez a nyilvántartásunk miatt is fontos.

2. Vidéken vagy más gyülekezetben élő családtagok számára ne vigyen senki KÁTÉ-t, mert minden gyülekezetben fel-

adat volt az igények felmérése és a létszám megadása, tehát minden gyülekezet megkapta a kért példányszámokat.

3. Nemcsak a hitüket gyakorló, hanem minden evangélikus testvérünket keressük ezzel a könyvecskével, hogy bárkinek újra lehetősége lehessen evangélikus hitünk legegyszerűbb ismereteinek felújítására, újbóli megszerzésére.

5. A KÁTÉ ingyenes, ajándék, de a jó szívú adakozóktól szívesen fogadunk el adományokat, különösen azzal a céllal, hogy a határainkon túl élő magyar evangélikus testvéreinkhez is eljuthasson ez a könyvecske. Ha már egyes politikai erők a kettős állampolgárságot meg akarják tőlük tagadni, legalább mi ennyiben legyünk áldozatkészek, és segítsük őket a hozzánk tartozás élményéhez.

Fogadják szeretettel a finn evangélikus egyház ajándékát, a KÁTÉ-t, amely evangélikus hitünk rövid, de tartalmas összefoglalása.

Vendégeink voltak

1.) Az erlinsbachi testvérek – Gabányi Géza lelkész és felesége, Rudolf Kyburz gyülekezeti elnök és felesége – 2003. augusztus 28-án, csütörtök este érkeztek meg gyülekezetünkbe, és szeptember 3-án, szerdán reggel utaztak el.

Rudolf Kyburz gyülekezeti elnök előadást is tartott a pedagógus csendesnapon, melyre az idén 2003. augusztus 29-én került sor. Előadásának tartalma a keresztyén nevelés szükségességét hangsúlyozta, az ő különleges látószögéből nézve. Rudolf Kyburz testvérünknek furcsa és érdekes hivatása van. Németül úgy mondta, hogy „Vollzugsbeamter”. Szó szerinti fordításban: végrehajtási hivatalnok, röviden végrehajtó. De mit hajt végre? Előadónk tréfálkozott, hogy régen „hóhérnak” nevezhették volna a foglalkozását, de ma már nincs szükség hóhérokra. S derűtséget kiváltó szavai után elmagyarázta, hogy az ő feladata a bírósági ítéletek végrehajtása. Vagyis, ha valakit büntetésből szabadságvesztésre ítélnék abban a kantonban, ahol ő él, akkor az ő feladata, hogy az elítélt számára a legcélravezetőbb, a legjobb eredményt biztosító börtönt keresse ki, hogy a büntetés ideje ne értelmetlen időfecsérlés legyen, hanem tartalmas, saját jövőt előkészítő, elősegítő időszak. Hogy ennek a témának mi köze a gyülekezethez, egyházhoz, egyházi iskolához? Nagyon is sok! Ugyanis az istenhít és a bűnözés, a valóság és a törvények megszegése fordított arányosságban vannak egymással.

Minél erősebb egy nép vallásossága, istenhite, annál kisebb a bűnözőinek a létszáma, brutalitása. Az iskolának nagyon nagy felelőssége van a jövő generációt illetően, hiszen egyáltalán nem mindegy az, hogy a tudás, a tudomány mellett milyen erkölcsi tartalmat csepegtet a diákság szívébe. A svájci „végrehajtó” megfigyelte a rá bízott bűnözők lelki világát, lelkük tartalmát, és megállapíthatta, hogy hiányzik a lelkükből az istenhít által megszentelt erkölcsi fékrendszer, melyet csak a vallás képes az emberi lélekbe oltani.

Valaki ezt nagyon egyszerűen így fejezte ki: amikor tele voltak a templomok, üresek voltak a börtönök, és amikor üresek a templomok, tele vannak a börtönök.

Rudolf Kyburz elnök úr ezzel a mondattal fejezte be előadását: „A (bűnözést) megelőző eszközök egész palettáját adja elénk az, ha világosan kijelöljük a határainkat, ha jó az iskolai képzés, és ha megvan a hitben való tájékozódásunk is, mert ezek segítenek bennünket tovább az életben, és ezek egy halom csalódástól, bajtól és szenvedéstől mentenek meg minket.” Az utolsó mondat után jó munkát kívánt két iskola tanári karának előadónk. Az előadás németül hangzott el, amit magyarra Gabányi Géza erlinsbachi lelkész fordított.

Ugyanekkor jelen volt – szintén vendégként – a sarvasi Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola tanári kara, valamint az orosházi evangélikus Hajnal óvoda pedagógusi és munkatársi csapata.

2.) Augusztus 31-én, vasárnap tanévnyitó istentiszteletünk vendége volt Gáncs Péter – ekkor még csak megválasztott – püspök, aki az igehirdetés szolgálatát végezte a nagy létszámú gyülekezet előtt. A tanévnyitón a fentebb idézett svájci vendégek is köszöntötték a gyülekezetet, és borítékban 1500 svájci frankot adtak át ajándékba. Mint korábban beszámoltunk róla, Erlinsbachból iskolánk jelentős mennyiségű, és jó minőségű (használt, de jól használható) bútort kapott ajándékba.

Augusztus 31-én, vasárnap délután 16 órai kezdettel pedig Szentetornyára látogattak el a vendégek, ahol a leánygyülekezet ígéhez hű kis közössége ébresztő szándékú találkozót szervezett a szentetornyai evangélikusok számára. A püspöki igehirdetés a viharok képet felhasználva a Szentlélek várható viharáról beszélt, melynek következtében majd itt is lesz egyszer ébredés: nagyon kellene a Szentlélek Isten tüzes vihara a szívekben, mert majdnem teljes a nép elidegenedése Isten házától, a templomtól, Isten törvényeitől, a keresztyén élettől. A svájci vendégek is szóltak: Gabányi Géza lelkész úgy is, mint aki itthon van ezen a tájon, hiszen valaha édesapja Rákóczi-telepi és

szenetornyai lelkész volt. Az orosházi fiatalok nagyszerű és vidám koncertje után palacsintás szeretetvendégségre került sor, amit szorgalmas asszonyok készítettek avendégek számára.

3.) Ugyancsak vendégeket fogadtunk szeptember 7-én, vasárnap is, amikor magas szintű bajor evangélikus egyházi vezetők jöttek el hozzánk: Ulrich Zenker egyháztanácsos és Christoph Hechtel diakóniai referens (előadó) voltak vendégeink. Részt vettek a délelőtti istentiszteleten, majd utána igen türelmes látogatást tettek óvodánkban, iskolánkban. Mint ismert, a bajor evangélikusok anyagi segítségével került sor az óvoda udvarának átépítésére, érdekessé tételére, és bajor vendégeink a munkálatok végeredményét szeretnék volna látni. Mindent megtekintettek, sok fényképet készítettek. Iskolánk számára nyelvi okok miatt elsősorban az ortenburgi kapcsolat a döntő. Zenker egyháztanácsos úr nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a maga részéről továbbra is szorgalmazni fogja ezt az iskolai kapcsolatot. Mind az óvoda, mind az iskola reménykedő örömmel tekint a testvéri szeretetnek ezekre a konkrétan megnyilvánuló valóságaira.

Ortenburgban jártunk

Harangszó újságunk pünkösdi számában (X. évf. 2. szám, 10–11. oldalakon) már beszámoltunk arról, hogy idén, húsvét után 1 hétig vendégünk volt az ortenburgiak 7 főből álló csoportja, lelkészüket vezetésével. Ezt a látogatást viszonzottuk, amikor ketten feleségemmel július 5-én, szombaton délelőtt megérkeztünk Ortenburgba. A meghívás ünnepi apropója a „300 éves iskolakötelezettség” volt. Az istentiszteletet és az ünnepséget a helyi kastély elegáns dísztermében tartották. Az emlékezés ünnepi alkalmain magas rangú politikai és egyházi vendégek is jelen voltak.

Másnap, július 6-án, vasárnap délelőtt istentiszteleten vettünk részt, ahol üdvözölhettük a gyülekezetet az orosházi gyülekezet és intézményei nevében. Az istentisztelet az 1564-ben épült ősi templomban volt, majd utána az iskola igazgatója, Engel úr büszkén és örömmel mutatta meg birodalmát, vagyis az iskoláját, és lelkes elkötelezettséggel magyarázta a rendjét, az elveit, aminek a lényege a szigorúság. Hazai, iskolával, oktatással kapcsolatos híreinket, hogy pl. az enyhe drog a diákoknál kis mennyiségben nem tilos, vagy hogy a pedagógust a diák javára és a szülő kárára (végső soron a diák kárára is) ún. titoktartás kötelezi stb., igazgató úr megdöbbenéssel és kételkedve hallgatta. Látszott rajta, nem nagyon akarja elhinni, hogy ilyen lehetséges legyen törvényesített formában. Mellesleg mi is alig hiszünk még a saját szemünknek is.

Mielőtt tovább utaztunk volna, természetesen megtekintettük az ortenburgi óvodát is, hiszen – mint máskor már elmondtuk – az ottani helyi egyházi élet ugyanolyan szerkezetű, mint a miénk, azaz van működő óvoda, iskola és gyülekezet. Az óvodában is nagy szeretettel fogadtak bennünket.

Mivel Ortenburg nincs messze tőlünk (Németország innenső oldalán, Passau közelében), érdemes és szükséges a kapcsolatok ápolása, óvodánk és iskolánk érdekében.

Igehirdetési sorozat vendég-igehirdetőkkel

Bibliaiskola lesz János apostol leveleiről. Az alkalmak időpontjai:

1) Október 16-án, csütörtökön 17 órai kezdettel: *János apostol első levele*. Igehirdető: Kondor Péter esperes, a békéscsabai evangélikus gyülekezet lelkésze és a Kelet-Békési Evangélikus Egyházmegye esperese.

2) Október 17-én, pénteken 17 órai kezdettel: *János apostol második levele*. Igehirdető: Német Mihály lelkész, a békéscsabai evangélikus gyülekezet lelkésze.

3) Október 18-án, szombaton 17 órai kezdettel: *János apostol harmadik levele*. Igehirdető: ifj. Kutyej Pál lelkész, a békéscsabai evangélikus gyülekezet lelkésze.

4) Október 19-én, vasárnap délelőtt igehirdető vendégünk dr. Reuss András teológiai professzor, valamint 15 órakor kezdődő szeretetvendégségnek is ő a főszereplője: A protestantizmus és az európai kultúra címmel tart előadást. (Szeretettel kérjük a gyülekezet adakozó tagjait, hogy szeretetvendégségünk valóban agapé, szeretetvendégség lehessen, megterített asztalokkal. Mindenkit szeretettel hívunk és várunk!)

A bibliaiskolai sorozat célja, hogy ezen a három estén jobban megismerkedjünk János apostol leveleivel. A vendégek bemutatják az apostoli leveleket, s elsősorban a tartalomra, a nekünk szóló üzenetre helyezik a hangsúlyt.

Elromlott a toronyóránk

Szomorúan látjuk, hogy nincs toronyóránk, mert elromlott. Megette az idő, megkoptak az alkatrészek, lefelé fordultak a nehézkes óramutatók, így egyelőre szünetel a működése.

Helybelieknek is, idegeneknek is feltűnt a jelenség, és kérdezték, kérdezték tőlünk, hogy mikor lesz-e újra toronyóra az evangélikus templom tornán.

Árajánlatot kértünk és kaptunk egy jól ismert mestertől: a jelenlegi árakon számítva (vagyis ha az idén javíttatnánk meg) 1,7 millió forintba kerülne a teljes felújítás, javítás. Még ha az inflációt hozzá vesszük, akkor is 2 millió körüli összegbe kerülne mindez.

Örömmel jelentjük, hogy – bár még csak augusztus eleje óta hirdetjük a toronyóra ügyét – a templomi istentiszteleteken és egyéb módokon már több mint 200 000 forint adomány folyt be erre a nemes célra.

Orosházán mindenki tisztában van azzal, hogy az evangélikus templom az egyetlen műemlék épület (nem jellegű, hanem műemlék!), és éppen ezért elég sok turista keresi fel templomunkat, így a városnak sem mindegy, hogy milyen állapotban van ez az épülete vagy annak bármelyik tartozéka. Éppen ezért kéréssel fordulunk minden vállalathoz, üzemhez, gyárhoz, s minden jó szándékú orosházi polgárhoz, hogy legyen segítségünkre abban, hogy újra működhessenek a torony órái, mind a négy égtáj felé. Persze, attól, hogy állnak az órák, az idő még nem áll.

Reformáció ünnepe a reformátusoknál

Október 31-én, pénteken 10 órai kezdettel tartunk reformációi istentiszteletet a templomunkban, és hagyományt teremteni akaró újdonság, hogy újra közösen ünnepelünk a református testvérekkel. Ezt nevezzük „reformációi emlékünnepeknek”, és a jövőben testvéri kölcsönösséggel viseltetünk egymás iránt, ami azt jelenti, hogy ettől az esztendőől kezdve felváltva hol a református, hol az evangélikus templomban tartjuk az emlékünnepeket. Idei tervünk az, hogy erre az alkalomra a református templomban kerül sor 2003. október 31-én, pénteken 17 órától.

Püspök- és felügyelő-iktatás

2003. szeptember 6-án, szombaton 11 órai kezdettel ünnepélyesen beiktattuk püspöki szolgálatába Gáncs Péter egykori missziói lelkészt, valamint Szemerei Zoltán egykori országos pénzügyi osztályvezetőt. Az iktatás szép ünnepségét az MTV 1-es csatornája is közvetítette, sokak öröme. A közvetítés ellenére mintegy 4 ezer evangélikus jött össze a nem mindennapi ünnepség látványossága miatt. Gáncs Péter püspök igehirdetése, valamint székfoglaló beszéde újságunk 2–5. oldalán olvasható.

Püspökünk és kerületi felügyelőnk életére és szolgálatára Isten áldását kérjük az orosházi egyházközség és intézményei nevében is.

Összeállította:
RIBÁR JÁNOS

Fénysugár Híradó

Szép nemzeti ünnepünk, március 15-e és szeptember vége közötti bő fél-éves időszakról írom beszámoló soraimat egyházunk nyugdíjas klubjáról. Ahogy gondosan vezetett naplónkat olvasgatom, úgy frissülnek fel emlékezetemben az elmúlt hónapok eseményei. Többtucatnyi emberben kialakult az összetartozás érzése, sokan várjuk a keddi és csütörtök délutánokat, hogy ismét találkozhassunk, beszélgethessünk, kézimunkázzunk. Ugyancsak izgalommal várjuk a névnapi ünnepségeket, közös énekléseket, hogy megvitassuk kisebb-nagyobb közösségünk eseményeit, tájékozódjunk az egyházi és a városi intézmények programjairól. A Fénysugár Klubban igyekszünk békés, örömteli és vidám hangulatot árasztani.

Az 1848–49-es polgári forradalomra és szabadságharcra többször is emlékezhetünk. Úgy határoztunk, hogy családként összetartozó közösségünkben aki tud részt vesz a város, az egyház és az iskola ünnepségein. Legtöbbször a tanácstermünkben megtartott megemlékezésen voltunk, ahol Ribár János esperes úr gondolatgazdag ünnepi igehirdetése mellett meghallgattuk Koszorús Oszkár *Kossuth Lajos és Orosháza kapcsolata* című érdekes előadását.

Jelentős létszámában képviseltettük magunkat a Nők Ökumenikus Világimánapiján, ahol Keveháziné Czégényi Klára lelkésztestvérünk szolgált.

Ugyancsak sokan vettünk részt a böjti sorozat igehirdetéseiben, ahol Lászlóné Házi Magdolna pusztaföldvári, Erdélyi Zoltán nagyszénási, Sikés Attila ambrózfalvi és Lázár Zsolt Szarvas-Ótemplomi lelkészek prédikáltak. Virágvasárnap és nagyapóteken áhitattal néztük végig az *Érted is meghalt* című passiójátékot az Úr Jézus szenvedéseiről, a gyülekezet fiataljainak előadásában.

Jeles esemény színhelye volt templomunk nagyapótekek délelőttjén, mikor a zsúfolásig megtelt padosorokban Ribár János esperes úr szuggesztív prédikációját hallgattuk, amelyet élő közvetítésben sugárzott a Kossuth Rádió is. Gáncs Péter püspökjelölt a helyszínen vezette az adást.

A városalapítási ünnepségen is részt vettek a Fénysugár Klub tagjai, így az ünnepi istentiszteleten, ahol a németországi ortenburgi gyülekezet hét tagja is jelen volt, majd templomkertünk parkjában Harsányi Sándor lelkész és Kocsondi József tanító emlékköveinek avatásán vettünk részt.

Ugyanakkor, ahogy mondani szokták, egy tűt sem lehetett leejteni, annyian voltunk Usztics Máttyás színművész *Nemzeti kultúra, nemzeti hagyomány* című műsorán, melyet iskolánk dísztermében adott elő.

Ismét köszönőlevelet kaptunk a 100 éves Dobos Károly nyugdíjas református lelkésztől, aki a magyar lepramisszió vezetője, s akiknek 24 fáslit és 6 takarót köztünk. Azóta újabb 21 fáslit és 2 takarót juttattunk el a misszióhoz. Itt ragadom meg az alkalmat, hogy beszámoljak arról és megköszönjem azt, hogy a Harangszóbeli felhívásra tizenöten hoztak fonalat – többen nem is egyháztagok, csak kezükbe került lapunk –, így tudtuk folytatni munkánkat. Hiszünk abban, hogy a világ távoli tájain élő, leprában szenvedőkön segítünk küldeményünkkel.

Az Orosházi Élet című városi lap 2003. április 25-i számában Petrovszki Mária írt hosszabban klubunkról, cikkét fényképpel is illusztrálta.

Anyák napján az Evangélikus Hajnal Óvoda és az Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium tanulói köszöntötték az édesanyákat, nagymamákat, dédnagymamákat versekkel és dalokkal, amit ezúton is köszönünk. Klubunk tagja, Györgyi János bácsi pedig saját verseit olvasta fel, amelyek mindnyájunk tetszését megnyerték.

Szintén május elején vendégünk volt Koszorús Oszkár, aki *Kis orosházi evangélikus sajtótörténet* címmel a két világháború között megjelent periodikákról beszélt, majd két hét múlva Ribár János esperes úr *Az öregség dicsérete* címmel tartott nagy érdeklődéssel kísért, szép, tartalmas előadást.

Mindig nagy ünnep a konfirmáció, idén is több mint 30 fiatal járult először az Úr asztalához, klubunk sok tagja követte őket.

Többen ott voltunk a művelődési központ koncerttermében, ahol a Szokolay Bálint Madrigálkórus hangversenyt adott, s ahol klubunk tagja, Szalay Judit is énekelt. Ugyancsak ő járt a csehországi Olmützben egy kórusfesztiválon.

Május utolsó napján 10 klubtagunk Békéscsabára utazott, a Kerületi Missziói Napra, ahol lelkileg erősödünk és sok kedves evangélikus testvérünkkel találkozunk.

Szinte teljes létszámban ott voltunk iskolánk tanévzáró istentiszteletén, ahol egyben D. Dr. Harmati Béla püspök úr és Dr. Sólyom Jenő egyházkerületi felügyelő úr búcsúztak el gyülekezetünkől.

Mindketten gyakran megfordultak közöttünk, a püspök úr áldásával indult el Fénysugár Nyugdíjas Klubunk.

Élénken emlékezetünkben él a 2001-ben Orosházán megrendezett III. Országos Evangélikus Találkozó. Az idén június utolsó napjaiban Székesfehérvárra mentünk a *Gyógyulást a világnak!* címmel megszervezett negyedik találkozóra. Míg két éve itthon többünknek a munka töltötte ki minden percét, ott most megállhattunk és átélhettük ennek a két napnak a varázsát, hallhattuk püspökeink igehirdetéseit, a fórumbeszélgetést, a továbbgondolásra érdemes referátumokat. Hitünkben gyarapodva értünk haza.

Egyik júliusi kora este is népszerű programot szerveztünk, bográcson vacsorán láttuk vendégül klubunk minden tagját. A finom pörköltet Szász István és felesége, Manyika főzte, a csúcslétszám ellenére mindenkinek jutott megfelelő adag, oldott hangulatban telt az idő.

Szintén egyik júliusi csütörtök délután Ribár János esperes úr látogatott klubunkba és beszámolt háromhetes németországi és svájci útjukról, a tőle megszokott humoros, élvezetes formában.

Egész nyarunkat végigkísérte a szinte kibírhatatlan hőség. Az idősebbek érzékenyek az időjárás változásaira, a melegfrontokra, nehezen viselik az évszázados melegrekordokat. Örömeinkre mégis váltalták a gyülekezeti klubba való bejöveteleket.

Hegedűs Sándor bácsit köszöntöttük 88. születésnapján, aki elmondta, hogy neki a keddi és a csütörtök délutáni összejövetelek ünnepszamba mennek, alig várja ezeket a találkozásokat.

Augusztus 31-én Gáncs Péter megválasztott püspök úr Orosházán kezdte szolgálatát, iskolai évnyitónkon, délután pedig többen Szentetornyára kísértük.

Szeptember 6-án klubunk szinte teljes tagsága rész vett Békéscsabán az új püspök avatásán, amelyhez hasonló felemelően szép ünnepségen ritkán van alkalomunk jelen lenni.

Ugyancsak szeptemberben meglátogatott bennünket Klaus Rudolf német nyugalmazott lelkész, és tájékozódott klubunk életéről.

Szeptember 11-ei összejövetelünkkel fejezem be híradásomat, közel harmincan voltunk a Szász István és felesége által főzött körömpörköltös vacsorán.

Ősszel is igyekszünk néhány tartalmas helyi és vidéki programot biztosítani tagjainak. Szeptember 24-ei, gödöllői és jászberényi kirándulásunkról külön kis írásban számolok be (ld. 15. oldal).

Dicsérjük az Urat, és kérjük, hogy adjon erőt és egészséget mindnyájunknak, fogyó földi életünk hátralévő napjaira.

KOSZORÚS OSZKÁRNÉ

Lelki edzőtábor a Balaton-parton

A korábbi évekhez hasonlóan idén is táborozni indult az ifjúság. Ezen a nyáron Balatonalmádi volt a célállomás, ahol július 28-ától augusztus 3-áig tölthetett el egy tartalmas és kellemes hetet az orosházi ifi, *Lázárné Skorka Katalin* lelkész vezetésével. Szállásunk és törzshelyünk a helyi református egyházközség gyülekezeti vendégháza és temploma volt, a parttól kb. 10 percnnyíjárásra.

A táborozás persze nem csak strandolásból állt, hanem több, naponként ismétlődő, tartalmas programból is. A hét lényege dióhéjban összefoglalva így jellemezhető: „Közösség egymással és közösség Krisztussal”, bízva abban, az egyik táborlakó által megfogalmazott kegyelemben, hogy „Velünk az Úr táborba száll, Szentlelkét ránk bocsátja”.

Napjaink reggeli zenés ébresztővel kezdődtek, melyek a tábor leghangulatosaabb pillanatai közé tartoztak. A közös, helyben készített reggeli után áhítat következett, ahol Isten igéjével kezdhettük a napot, természetesen sok énekkel kísérve. A reggeli igehirdetők Mikó Dániel és Károlyfalvi Zsolt teológushallgatók voltak. A délelőtti folytatásaként a kiscsoportos beszélgetések, más néven bibliakörök kerültek sorra, melyeken naponként különböző témákat jártunk körbe, természetesen az Ige tükrében nézve. Témáink voltak: *barátság, titok, verseny, lélek, hitvallás*. A beszélgetéseket csoportvezetők irányították: *Petrik Andrea, Mikó Dániel, Csehi József, Hajdu Attila és Károlyfalvi Zsolt*.

Az ebédelés egy helyi étkezdében történt, a délutánok pedig szabadprogramokkal vagy közös játékokkal teltek. Ez idő alatt találkoztak a felnőtt szolgáltevők, hogy megbeszéljék az aktuális kérdéseket. Este pedig bibliaversennyel zárult a program, melyet *Dr. Száraz Csenge* vezetett. Itt a délelőtti bibliakörök csapatai mérhették össze tudásukat, Sámuel első könyvének olvasásra és tanulásra kijelölt részeiből. A több napon át tartó versengést a „Sámuel csapat” nyerte („a név kötelez”).

A vacsora a reggelihez hasonlóan helyben készült. Mindkettőben nagy segítség volt Marika néni, *Petrikné Dános Mária* szolgálata, aki már évek óta velünk táborozik, hogy a lelki táplálék mellett a testi is terítékre kerülhessen. Ezúton is újra köszönjük ezt neki.

Esténként újból szólt hozzánk Isten igéje, amelyet mindennap *Lázárné Skorka Katalin* tolmácsolat nekünk Márk evangéliumából a gazdag ifjú estéről estére ismétlődő történetén keresztül.

Az esti áhítatok, éneklések és beszélgetések után nyugovóra tért a tábor, és habár ez néha a reggeli ébredéshez hasonlóan kicsit nehéz volt, azért szakítottunk időt a pihenésre is.

Csütörtökön és pénteken kirándulásokat is tettünk a környéken, így meglátogattuk Nagyvázsöny várát, posta- és néprajzi múzeumát, másnap pedig egy hajókirándulással egybekötve Tihanyban voltunk. (Ez utóbbinak elég jó visszhangja volt, még ha nem is hallhatóan.)

Az egyik éjszaka, az immár hagyományá vált „bátorságpróba” következett, amely a helyi adottságok miatt – pl.

sötét erdő hiánya – csupán éjszakai túrává szelídült. Itt különböző szellemi és fizikai feladatok megoldásával a csapatok tovább növelhették pontjaikat.

Az idei tábor reménység szerint marandó élményeket jelentett mindannyiunk számára elsősorban lelki értelemben. Megtapasztalhattuk, milyen jó érzés úgy táborozni, hogy Isten is velünk tart, és Igéjében naponta többször elmélyülhettünk, segítségül kapva a Szentlélek közösségteremtő erejét egymással és Krisztussal. Aki nyitott lélekkel, feltöltésre szánt lelki hátizsákkal érkezett a táborba, az vihetett haza magával nagyon sok útravalót a további kemény túrákra a keskeny úton.

Aki nem tudott most velünk tartani, az se csüggedjen, hanem kérjen bátran útravalót a többiek feltöltött lelki hátizsájából. Bárki kérdezze meg bátran a táborban részt vett fiatalokat, hogy milyen lelki élményekkel gazdagodtak.

A helyi adottságok nem tették lehetővé, hogy táborúzz mellett is összegyűljünk, de ezt itthon pótolhattuk, hiszen a következő héten az alvégi parókia udvarán találkoztunk. A szalonnasütéssel egybekötött estén a bibliaverseny győztesei is megkapták könyvjutalmukat.

Jövőre újra, ha nem is ugyanitt és ugyanekkor, de reménység szerint találkozunk. És hogy addig se távolodjunk el egymástól és az Úr Jézustól, a gyülekezeti alkalmak nyújtotta lehetőségek mellett tervezzük egy őszi és egy tavaszi táborralalkozót.

KÁROLYFALVI ZSOLT

A Fénysugár Klub Gödöllőn és Jászberényben

Szeptember 24-én reggel 6 órakor 33 fő, két kisbusszal vidám hangulatban és nagy várakozással indult útnak, több római katolikus és baptista testvérünkkel együtt.

Gödöllőn egyenesen a kastélyba mentünk, míg várakoznunk kellett, addig megnéztük a pálmaházat, ahol különleges növényeket láttunk. Ez a kastély Magyarország legnagyobb és a világ második legnagyobb alapterületű barokk kastélya. Építtetője Grassalkovich Antal, aki a 18. század egyik legtekintélyesebb főura, Mária Terézia bizalmi embere volt. Az épület I. Ferenc József és Erzsébet királyné kedvelt pihenőhelyeként szolgált. Megcsodáltuk a király dolgozószobájának néhány reprezentatív bútorát, a mű-

vészi igényességgel elkészített szalongarnitúrákat. Nagyon tetszett Erzsébet királyné lakosztálya, amelyben még megvan az eredeti márványdíszítés. Itt látható az egyetlen barokk-kori csillár, faragott fából, dúsan aranyozva. Olvashattuk a korabeli lapok tudósítását a királyné haláláról. Szemet gyönyörködtető látványt nyújtottak a cserépkályhák, mi is szívesen látnánk ilyet otthonunkban. Érdeklődéssel szemléltük a selyemtapétával borított falakon a királyi család tagjairól készült festményeket, többek között a még ma is élő Habsburg Ottó gyerekkori portréját. Sajnos a kastélyt a II. világháború alatt és után teljesen tönkretették, a felújítás még mindig nem fejeződött be.

Hazafelé betértünk Jászberénybe, a

Jászság legnagyobb településére. A Jász Múzeumban érdeklődéssel néztük végig a helytörténeti és néprajzi kiállítást, mely bemutatta a lakberendezési tárgyakat, a mindennapi használati eszközöket, a viseletet. A múzeum legféltettebb kincse a külön teremben őrzött Lehel kúrtje. Elefántagyborból készítették a 10–11. században, csodálatos faragással díszítve.

A sok szép látnivaló és az együtt töltött nap mégjobban összekovácsolta a Fénysugár Klub tagjait. Köszönjük az egyház presbitériumának, hogy a költségvetésből juttatott pénzüsszeget, melyből többek között ezt a kirándulást is finanszírozni tudtuk.

KOSZORÚS OSZKÁRNÉ

Vándorúton, a nagy magyarok földjén...

A pró léptekkel, csendes suhanással várja az ember az őszt, amely lassan belopja magát a mindennapokba, s előkészíti a téli-tavaszi ünnepi kört, benépesíti az iskolákat, hogy az okosodásra, a tudásra, a keresztyéni szeretetre buzdítsuk magunkat és tanítványainkat. Mert a hittel való buzdítás nélkül nehéz megállni a mai világban, amelyet elönt a pénz mindenható hatalma és a fogyasztói mérhetetlen éhség és a vágy a lehetetlenre is.

S íme, eljött a szeptember. Hirtelen zuhantunk a kánikulából a hűvösebb napokba. Becsengettek ismét, s az evangélikus templomunkban megtartott felemelő hangulatú tanévnnyitó után zsongással télt meg az iskola. Jóleső volt ez a zsongás. Tanár és diák érezte, hogy iskolánk nem csupán akarással, merem mondani, mert megtapasztaltam, vággyal a tudásra kezdte el a mindennapi munkát. Ilyenkor ismét megtervez mindent az ember, hogy az iskola a maga hivatásával betöltse szerepét, rendeltetését, s vigye a tanítványokat arra az útra, amely az okosan szervezett, – reményeink szerint – emberközeli világ felé visz. Ám úgy hiszem, a mindennapi tanítás folyamata mellett mindig kellenek olyan színesítő, lelket nemesítő, szíveket nyitogató, töprengésre készítő formák is, amelyek lendületet adnak, amelyek együvé tartozásunk tudatát erősítik. Az elmúlt tanévben indult el – hagyományteremtő szándékkal – a gimnáziumi osztályok részére szervezett „Vándorutak” rendhagyó tanítási forma, amikor a négy- és a hatosztályos gimnazisták 11. évfolyama, addigi tanulmányikat bővítve, elindulnak az „Ősök, a magyarok útján...”. Így történt ez az idén szeptember 17-e és 21-e között is, amikor közel 40 diák és tanár indult a legendás Erdélybe.

Egy-egy ilyen esemény, forma előkészítése természetesen sok munkát igényel. Meg kell teremteni a feltételeket, hogy minden jól sikerüljön, mindenhova eljussunk, mindenkivel találkozunk. Ezt már hónapokkal előbb elkezdjük szervezni. S ha jórészt sikerül, akkor nyugton mondhatjuk, megérte, mert minden fáradságot kárpótol utána a lelkesedéssel teli emlékelidézés, a további érdeklődés és a megértést jelző felkiáltás, hogy „most jöttem rá, hogy Petőfi miért tudott olyan szépet írni a tájról, a szerelemről, a sorsról, a hűségéről”.

Az út sikere ismét azt bizonyította, hogy gimnazistáink (a 11/4 és a 11/6 osztály) páratlanul nyitottak arra, hogy velük együtt haladva, szinte átélve mind-

annyian az ismeretlent hozó napokat, órákat, egymáshoz közel kerülünk. Ez olyan motiváció, amelyből valamennyien példát kapunk és kapnak. A tudás példájával buzdítunk a tudás vágyára, és ez a legfontosabb.

Programunk igen gazdag volt élményekben, eseményekben és találkozásokban. Bejártuk Nagykárolyt – Orosháza erdélyi testvérvárosát – és környékét. Kellemes és barátságokat szövő napokat, órákat töltöttünk a nagykárolyi Elméleti Líceumban, amellyel a tavaly ősztől testvériskolai kapcsolatunk van. A mostani találkozás tovább erősítette ezt a kapcsolatot. Erre a találkozásra a 11/6-ból Nánási Imre így emlékezik. „Nekem a legnagyobb élményem az erdélyi, nagykárolyi testvériskolával való találkozásunk volt. Amikor beléptem az iskolába nagyon meglepődtem, mert sokkal rosszabbra számítottam. Különösen jól felszerelt volt a fizika és a biológia szaktanterem. Igen sok szemléltető eszközt láthattunk, amit irigyeltünk is egy kicsit... A diákok nagyon vártak, körbevezettek bennünket a suliban, nagyon nagy szeretettel fogadtak minket, megmutatták az 50 számítógéppel felszerelt számítógépes termet is, s bejártuk az egész iskolát, benéztünk a könyvtárba is. Mondták, hogy magyar nyelvű könyvekre, főleg a tananyaghoz kötődő művekre nagy szükségük lenne, mert az szegényes. Szép iskola a nagykárolyi Elméleti Líceum, amelynek magyar és román tagozata van. Az egyik földszinti tanteremben aztán megvendégelték bennünket, szendvicssel és üdítővel, ami nagyon finom volt. Aztán sokat beszélgettünk, címekeket cseréltünk, szombaton együtt barangoltunk a diákokkal a városban, felfedezve a város nevezetességeit. Este pedig táncházba vittek bennünket.”

A programunk gazdag volt: Nagykároly megismerése, töprengő séta Érmindszenten, Ady szülőfalujában, a magyar romantika legkeletibb és legjelentősebb templomának megtekintése Ákoson. Szatmárnémeti barangolás, Nagybánya és Koltó. De álljon itt ismét egy emlékező töprengés az útról Lőrincz Leillától a 11/6-ból: „Hevesen dobogó szívvel indultam el a várvra várt kirándulásra. Nem tudtam, mit fogok találni rég nem látott szülőföldemen. Hosszú volt az út, este érkeztünk Nagykárolyba. Valamikor már jártam a városban, de mégis valami különös érzés kavargott bennem... Adufalva volt körutunk első állomása. Érmindszenten egy pillanatra egy kis Magyarországot teremtettünk. Éreztem egy borzongató érzést, amikor az udvaron Ady-verseket szavaltunk, ami másként csengett és üzent, mint magyarórán, s amikor a Himnu-

szunkat énekeltük, arra gondoltam, hogy innen nem messze, Sződemeteren született Kölcsey Ferenc. S végigpergett bennem történelmünk, évezredek küzdelmünk létiünkért. Történelmünk tragédiáira gondoltam, amikor elmentünk a nagymajtényi síknál. És aztán Koltó... Petőfi és Szendrey Júlia legboldogabb heteinek színhelye. Sétáltunk a szobákban, láttuk a Petőfihez kötődő emlékeket, s aztán a jó barát, gróf Teleki Sándor is közel került hozzánk. S micsoda élmény ott állni az erkélyen, ahol gyönyörködött a tájban Nagybánya és Lápos hegyeinek gyönyörűsége őszi ruhájában, amely megihlette a költőt, de bennünket is. Úgy éreztem, hogy Petőfi és Júlia románca örökké élni fog... És aztán a hegyek... gyönyörűek voltak.”

Utunk során emlékező pillanatok teremtettünk. Verseket mondtunk és az emlékezés koszorúit tettük le Nagykárolyban a Petőfi-szobornál, Érmindszenten az Ady-szobornál, Koltón Petőfi és Szendrey Júlia szobránál, Nagykárolyban az evangélikus templomban és a református templomnál Károli Gáspár bibliafordítónk szobránál. Verset mondott Bugyi Tímea, Göboly Anett, Lőrincz Leilla, Kolozsvári Noémi.

Szívszorító pillanatok voltak: az érmindszenti emlékezés, amit a Himnusszal zártunk, Nagykárolyban a Károli Gáspárra való emlékezés, amit ugyancsak a Himnusz, valamint a Székely himnusz éneklése tett megindítóvá és emlékeztetővé.

Nagy észak-erdélyi körutunk során eljutottunk egészen Máramarosszigetig, átkelve a Gutin-hegység kanyargós szertepinjein. A hegyek és a Mara-patak – ahol egy kis pihenőre megálltunk – mindenkit elbűvölt. Erről így írnak, miközben töprengenek: „Milyen érzés az, amikor az ember átlépi szülőföldjének határát? Milyen érzés, amikor olyan fűszálra lép, amin annyi vér folyt egykoron? Csodálatos, de mégis félelmetes... Amikor átléptük a határt, elhagytuk az otthon melegét, valami megmagyarázhatatlan félelemérzet tört rám. Sokat hallottam arról, hogy milyen körülmények között élnek az erdélyi magyarok, akik talán igazabb magyarok, mint mi vagyunk. Vágytam valami újat, de mégis féltem, hogy mi vár rám. Sok történelmi emlék, hagyományok, jeles magyarok emlékei kísérték utunkat. A gyönyörű templomok, nevezetességek mellett az egyik legszebb élmény számomra a hegyek és a tátongó völgyek ölelése volt. Az ember ott minden fájdalmat és bánatot elfelejthet. A zúgó hegyi patak és az óriási hegyek között úgy éreztem magam, mint egy madár. A tiszta levegő, a fák suhogása szinte szárnyakat adott.

Felejthetetlen élmény volt, ami megkoronázta mindazt, amit az öt nap alatt átéltem... – írja Kolozsvári Noémi.

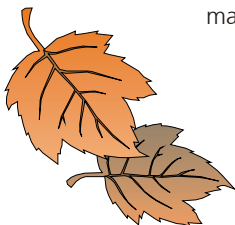
Vasárnap indultunk haza Csanálos-Vállaj új határátkelőnél és Debrecenben időztünk egy keveset.

Az élmények még mindig gazdagodtak, hiszen ott álltunk a Déri Múzeumban Munkácsy Mihály három csodálatos festménye előtt. Ez volt utunk koronája, végigélni, és végiggondolni Jézus útját az emberiségért. Álltunk a képek előtt: Krisztus Pilátus előtt (1881); Golgota (1884); Ecce homo! (1896). Ritka szerencse és ajándék, hogy a három kép most itt áll még együtt. Talán jelképesnek is mondható.

Ithon lenni jól eső érzés. De feltöltődve, új ismerettel, találkozni a múlttal és jellel, megerősödve a hitben még jobb. Bugyi Tímea vallomásaiban így ír: *„Elhagytam egy időre szülőföldemet, de ott a nagy idegenben mégis minden rá emlékeztetett. Mert ez az idegenné lett föld Erdély. S hogy szeretnék az ottani magyarok is, hogy lengjen a magyar zászló, talán ők tudják leginkább, mit jelent magyarnak lenni... A hegyekben töltött órák csodálatos élményt jelentettek. Önfeledtség, szabadon futkosni a hatalmas fenyvesek lombjai alatt, érezni a Kárpátok ölelését. Hallgatni a patak zúgását, végtelen nyugalom járja át a lelked... Úgy érzed, csak te vagy és a természet csendje, lágy ölelése, nyugalmat adó védelme. Egyedül lenni egy teljesen más világban, mely mentes minden rossztól... Egyedül? Nem, a gondolataid veled vannak... Ilyenkor merengsz a csend és a hang misztériumán, a fent és a lent kapcsolatán... Ezt a hangot meg kell hallanod, hiszen mindez a lelked mélyéből tör elő... És rájössz, hogy nem vagy egyedül.”*

Szombaton a nagykárolyi evangélikus templomban Cziczai Alpár lelkész úr rendhagyó istentisztelet tartott, ahol a magyarok egybetartozásáról, egymást erősítő találkozásokról fontosságáról is beszélt. Amikor elköszöntünk a nagykárolyi evangélikus gyülekezettől, koszorút helyeztünk el a templomban és köszönetünkkel erősítettük hitünket, ami az egész út lényegét is adta. Mondtuk és hittük: Erős várunk az Isten. Ez a tudat az, amely áthatja a „Vándorutak” tartalmát, szándékát: erősíteni a hitet, magyarságtudatunkat, átmenteni ebben a nehéz világban mindazt, ami magyar. Ezért indulunk évről évre vándorútra...

FÜLÖP BÉLA
magyartanár

60. érettségi találkozó és könyvbemutató

2003. június 28-án ünneplésre gyűltek össze az 1943-ban érettségizett, még élő öreg gazdászok és néhányan az „örök vadászmezőkre” már elmentek özvegyei közül. E „fiúk” azok, akik Holecska Gyula, az ízig-vérig nevelő és tanár „legendás” osztályánaktanulói voltak.

Már csak kevesen tudják, hogy az Orosházi Magyar Királyi Állami Mezőgazdasági Középiskola diákjai az Árpád-kert mellett, a Hősök szobra mögött lévő, ma József Attila Általános Iskola II. emeletén koptatták a padokat és szótték álmaikat. Ők voltak azok, akik „Osztályfőnök úr, tisztelettel jelentem...” szavakkal kezdték a beszámolót a szeretve tisztelt Gyula bácsinál.

Az 59. találkozóra elkészült az „Osztályfőnök úr, tisztelettel jelentem...” című könyv, és ennek bemutatóján vetődött fel, hogy a négy év diáktörténete után meg kellene írni az „Érettségi után” című kötetet is. Ez az öreg gazdászok hat évtizedes életútját (nem a rosszlelkű életrajznak mondjuk) és a kor jellemző történeteit foglalná magába. A jelenlevők egyhangúlag biztatták dr. Kiss A. Sándor „osztálytársukat”, presbiter testvérünket: „Sanyikám, ugye, ezt is megírod?” kéréssel.

Elkezdődött a levelezés, telefonálás, kérve, követelve az életúti beszámolókat. Jött is a levél, attól függően, hogy kinek kinek mennyire tellett az írói „venájából”. Volt aki csak 2-3 oldalt, de volt aki 15-20-at írt. Ezeket „fésülte” össze és egészítette ki a korra jellemző történetekkel, humoros epizódokkal a szerző, a „KAS”, a „Cissz Sanyi” 420 oldal terjedelmű könyvében, amelyben 96 korabeli fénykép is található.

A könyv bemutatója a Petőfi Művelődési Központban volt, ahol az önkormányzat részéről Bicsánszky József tartott igen színvonalas beszédet, amelyet VojtekEdit egy Márai Sándor-könyvrészlet felolvasásával tett színesebbé. A bemutató levezetője, Buzai Csaba könyvtáros szép beszédével indította el a pezsgős állófogadással összekötött könyvbemutatót. Ez alkalommal Bicsánszky József, a szerzőt kedvenc írójának – Somogyváry Gyulának – egyik könyvével ajándékozta meg, emlékeztetve napra.

Engedje meg a Kedves Olvasó, hogy a könyv visszhangjaként már beérkezett levelekből idézzek: „Nagyszerű alkotás! Csodálatos, hogy a személyes történetekből mennyire kinyílik a magyar történelem.” (G. H. J.) „A könyv számomra... érdekes és olvasmányos. Egész teljesítményed nagyra értékelem, és örülök, hogy sikerült a 60. találkozóra megjeleníteni.” (K. D.) „A hasamat fogtam némelyik humoros résznél.” (G. Z.)

Érdekesnek tartom a könyv mottóját is megemlíteni: „Hát kibújok, mint szög a zsákból és dróthálók alatt kúszom át, míg eljutok az emelvényig, mert valakinek el kell mondanom.”

A könyvet a bemutatón minden osztálytárs és özvegy tiszteletpéldányként megkapta, illetve a jelenlévő mintegy 50 érdeklődő megvásárolhatta. Akik nem voltak ott a bemutatón, vagy már nem jutott nekik, azok megvehetik Koszorús Oszkár Kossuth utcai könyvesboltjában. A könyvből részletek olvashatók a Harangszó eszámában (ld. 18–19. oldal).

Dr. GALBÁCS ZOLTÁN
egyetemi docens (Szeged)

Sola Fide Alapítvány

Dr. Czeglédi Jankó Gézáné – elhunyt férje szép szándékának megvalósításaként – alapítványt hozott létre az Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium tehetséges, jó tanuló, szegény sorsú evangélikus növendékeinek támogatására, tanulmányaik segítésére. Az alapítvány teljes neve (az egykori Evangélikus Gimnázium alapon gondolatát, egyben férje és apósa emlékét megörökítve): „Sola Fide” Jankó Bálint és Czeglédi Jankó Géza Alapítvány. Hivatalos „rövidített” neve: „Sola Fide Alapítvány”.

Most, hogy három éves lett, a következő adóbevallás idején jogosulttá válik az adófizetők által felajánlott 1%-összegek elfogadására és felhasználására.

Ez alkalommal – a kuratórium döntése szerint 2003. október 31-én – első ízben veheti át az Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium a tanulóinak szánt ajándékot.

Szeretettel ajánlom Kedves Olvasóink figyelmébe: támogassák az alapítványt adójuk 1%-ával. Adományaikkal a jövőt szolgálják, értéket menthetnek, tehetségek kibontakozását segíthetik! (FE)

Szemelvény 60 év vallási életéből

Mottó: „Mindegy, hogy mi vagy: hindu, mohamedán, keresztény, kommunista vagy buddhista, ha az emberekkel jól cselekedtél, akkor Isten számára kedves vagy.
[A. de Mello, India]

A mai fiatalok talán el sem tudják hinni, hogy volt olyan idő, amikor a templomba járás, keresztelés nemcsak elítélendő volt az „illetékesek” részéről, hanem az az állásra, az egzisztenciára is veszélyt jelenthetett. Ezért az Istent hívők fő része csak titokban gyakorolta vallását, sok éven át. Osztálytársaim egy része élettörténetében a vallásról is kinyilvánította viszonyát (pl. templomba járok, presbiter vagyok/voltam stb.). Akor valóságos problémáinak megvilágítására az én családom ilyen vonatkozású történetét írom le. Úgy gondolom, ez jellemző volt a korra. A történetet kiegészítem néhány irodalmi adattal és a mai tünettel. Közben Ady egyik költeményéből is idézek.

A budapesti Deák téri evangélikus templomi esküvőnk után feleségemmel Veszprémben dolgoztunk. Én az egyetemem, míg ő a MÁFKI-nál (Magyar Ásványolaj és Földgázkísérleti Intézet). Vasárnapként el-járogattunk a város központjában lévő kicsi evangélikus templomba. Könnyű volt az „illetékeseknek” szemmel tartani, hogy kik járnak ebbe a kicsiny templomba. Így jutott a templomba járásunk E. Pista bácsinak, az egyetem személyzeti osztálya vezetőjének „fülébe”. Meg is volt a hatása, magához hívott. Megkérdezte: „Kiss elvtárs, hogy lehet az, hogy maga tanult ember léte a templomba jár, és hisz a nem létező Istenben?” Válaszom: „Mind tanulmányaim, mind kutatásaim alapján meggyőződtem, hogy létezik egy földöntúli, akit ki-kí Istennek, Allahnak, Manitunak vagy éppen Nagytermészetnek nevez. Mert vajon ki alkotta meg pl. a természettudományok, a kémia törvényeit? Egy biztos, hogy ember erre nem volt képes. Mi csak felismertük ezeket. Sok nagy elme, mint Nobel-díjas tudósunk, Szent-Györgyi Albert is istenhívő volt. Hát ezek után én miért ne lehetnék az? Ugyanis az ateista is hívő ember. Hisz abban, hogy nincs Isten.” Pista bácsi erre nem tudott mit mondani, hanembefejezte a „vallatást”.

Leányomat, Beátát az ősi orosházi evangélikus templomban Fürst Ervin igazgató lelkész úr keresztelte meg, anélkül az oltárnál lévő „keresztelőkútnál”,

ahol feleségemet és engem is kereszteltek annak idején.

Beát már kicsi korában megtanítottuk imádkozni. Az esti imáját az ő kis eszével kiegészítve mondta el, ami így hangzott:

*Ém Istenem, nó Istenem,
Becsucsódi már a hemem,
De a Tiéd nyitva, Atyám,
Vigyázz az éjjel is réám.
Vigyázz az én hűleimre,
Nagyhűleimre, kishűleimre,
Babáimra, mackóimra. Ámen.*

Ha vannak nagyszüleim, miért ne lennének kisszüleim is? Ugye, logikus? Megjegyzem, hogy Bea 2-3 éves koráig néha egyéni szavakat használt pl. a „nem” szó helyett, mindig „hunka”, a telefonra „ha-hatyi” szót mondott. Ezen kívül egyes szavaknál más betűre cserélt, mint az imában is látható nó = jó, hemem = szemem, de nem selypített. Később, a nyomatékos tagadásnál a „hunka-nem” szavakat mondta, majd leszózott a „hunkáról”.

Esténként, lefekvés előtt az íróasztalomra tett diavetítővel „moziztunk”. A szemközti falra vetítettem pl. az „Öregnéne özikéje” című diafilmet, amely különösen tetszett neki. Közben az ölemben ült és súgtam a fülébe a mese szövegét. Élmény volt mindkettőnknek, de Böbe, az édesanyja is örömmel nyugtázta e meghitt kettősséget.

A szocialista városban, Kazincbarcikán, az iskolákban természetesen nemcsak nem volt hittanoktatás, hanem tiltva volt a külön hittanra járás is. Ezt könnyű volt betartani, mert nem volt ún. külön hittanoktatás sem. Mi azért próbáltuk beléplátni az istenhitet. Nagy tisztelője volt a betűnek, a könyvek, mert látta, hogy én is azokból dolgozom, ezért a Bibliának is, amiből felolvastam neki. Így könnyű volt vele az Istent elfogadtatni.

Egyszer azzal jött haza, hogy a Kara Hédi és még két osztálytársa titokban konfirmációs hittanulásra a szomszéd faluba, Sajókázára járnak át délutánonként, és ő is akar konfirmálni. Örömmel hallottuk és nemcsak megengedtük, hanem biztattuk is erre. A négy lány minden héten egy-egy délután átsétált a 3 km-re lévő falu evangélikus templomába, az előkészítőre. Elkövetkezett a konfirmálás időpontja. Erre eljött apósom, Tarr Pál is, ki Orosházán evangélikus presbiter volt. Így konfirmált Bea, a család öröme.

Barcikáról elsősorban a másik szomszéd falu, Kondó református templomá-

ba jártunk. Az ottani lelkész és az ő orvos felesége is a baráti társaságunkhoz tartozott.

1989-ben Dr. Tömböly János, az orosházi evangélikus egyház világi felügyelője felkeresett és megkért, hogy az 1962-ben meghalt édesapám után fogadjam el és legyek az egyház presbitériumának tagja. Elfogadtam a felkérést és azóta is aktívan veszek részt az üléseken. A néha éles felszólalásaim nem mindenki lelkesedését váltják ki, de ugye a bírálat az érintetteknek általában nem szokott sikert aratni! Így van ez a világon mindenütt, de ez visz előbbre és jobbitja az életet.

Amikor unokám, Andi megszületett, őt is megkereszteltettük. Orosházán Kiss János lelkész úrtól kapta meg a keresztvizet. A keresztelés alatt Szita Lajos orgonistánk nagyszerű játéka tette még emlékezetesebbé a keresztelés ünnepélyességét.

Később, amikor már én is Szegeden laktam, esténként a „Biblia gyermekeknek” című könyvből olvastam fel a „mesét”. Andinak különösen a kis Sámuel története tetszett, amit szépen el is mondott. Így loptam belé az Úr tisztelő szeretetét és az esti imát. Ő már nem egészítette ki a „babáimmal, mackóimmal” az imádságát. Andi még a mai napig is szívesen emlékszik vissza ezekre a „mesékre.”

Andi az iskolai tanulmányait az újszegedi, akkori hivatalos nevén „Rózsa Ferenc Úti Általános Iskolában” kezdte. Úgy látszik, a lakosság nem volt ezzel a hosszú névvel kibékülve, ezért csak „csikós iskola” néven emlegették. Ugyanis az iskola előtt egy szép, életnagyságú, alumíniumból öntött kiscsík szobra áll.

A kilencvenes években már ebben az iskolában is volt külön hittanoktatás, igaz csak református és katolikus, evangélikus nem. Ezért megbeszéltem a református hitoktatóval, hogy szeretném, ha Andi is járhatna hozzá hittanra. Örömmel fogadta az evangélikus presbiter nagypapa unokáját. Így járt Andi református hittanra, amely több mint rokon vallás az evangélikussal.

Íme, egy kis vallási és hittanoktatási történet, azokból az időkől, amikor tiltották azt. Azt hiszem, a krisztusi erkölcsnek magukéva tétele mentette meg őket korunk rákfénitől, így pl. a drogtól. Köszönet érte, Istenem!

Ide kívánczik Albert Einstein levelének részlete. Köztudott, hogy ő a 20. század egyik legnagyobb géniusza volt, aki – tudóstól szokatlanul – ateistának vallotta

magát. Mégis utolsó levelében, mintegy megváltozva, ezt írta: „A látható világon kívül létezik a mindenségnek egy láthatatlan rendezője, irányítója, »Aki« a javunkat akarja...” Egy nagy elme ezen megnyilatkozásához nem kell kommentár.

Mao Ce-tung halála előtt megkeresztelkedett, amit egy katolikus apáca végzett el. Azt mondta egy angol újságírónak: „Azért keresztelkedtem meg, mert hamarosan meg kell jelennem Isten színe előtt.” Marx élete vége felé buzgón imádkozó lett: „Gúnyt űztem a mennyországból. Most már belátom, hogy lelkem Istenhez tartozott, bár a pokol felé indultam.” Engels, aki az ateizmus lelkes hirdetője volt, idős korában visszatért Istenhez és ezt írta: „Az életet annak kell viszszaadnunk, Aki a keresztfán minden emberért meghalt.”

Mindezek azt mutatják, hogy a halál közeledtével megtörik a gőg, az önámítás szelleme, közeleg a vég, jön a kényszerleszállás és a „zuhanó repülőn nincs istentagadó”. Ember vigyázz! Ne tékozzd el életed, nehogy késő legyen a meg-

bánásra, mert nem tudod, melyik órában jön el a vég!

Vizi E. Szilveszternek, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének mondatát is érdemes figyelembe venni, mely szerint „a technika eredményeit mindenki készen örökli, de az erkölcsöt generációról generációra újra kell tanítani. Ugyanis a 21. században a »tudás plusz információ egyenlő hatalom« képlet kezd uralkodni a világon. Hiányzik az egyenletből az erkölcs. Ezt nekünk kell belevinni. Ez nemcsak a lelkészek, oktatók, hanem talán elsősorban a szülők felelősségét veti fel.”

Álljon itt a tétovázók számára egy Ady-tól vett idézet, az idősebb kori megteréséről, mivel köztudott, hogy Ady ifjúként nem volt istenhívő. E versike szerint akarni is kell hinni Istenben.

*Hiszek hitetlenül Istenben,
Mert hinni akarok...
most minden-minden imává vált...
Isten, Krisztus, Erény és sorban
Minden, mit áhítok.
S mért áhítok? S ez magamnál is,*

Óh, jaj, nagyobb titok.

Most megint ismétlem önmagam, amikor azt írom, hogy biztosan nem minden olvasóm véleményével egyeznek meg az előző sorok, de ez is hozzátartozik a 60 év történetéhez.

Mint láttuk életútjainkból, mi nem tagadtuk meg az Istent, a vallásunkat. Viszont mások nemcsak megtagadták az Istent, hanem elítélték a „templomosokat”, sőt, egyesek fel is jelentették őket. 1990 után ezek közül sokan szorgos templomba járók és keresztelkedők lettek, míg ma, közülük sokan, finoman mondván, megint elmaradnak a templomból. Vajon melyik az igazi énünk? Azt hiszem, egyik sem, „csak” karrieristák.

Végezetül a mottóra hivatkozva kívánom, hogy vallási és politikai hovatartozás nélkül a szeretet vezérelje az embert minden cselekedetében, és legyen toleráns a mást vallókkal szemben.

Dr. KISS A. SÁNDOR

(Részlet az „Érettségi után”-ból)

Történet az orvosi rendelőkben

*Mottó: „Ha boldogok akartok lenni,
tegyetek másokat is boldoggá!”
[gr. Batthyány-Srattmann L.]*

A következőkben egy, a feleségem orvosi rendelőjében megtörtént esetről számolok be. Egy reggel alig nyitottuk ki a kiskaput, jött az első beteg. Nagyon izgatottnak látszott a 80 év körüli néni.

– Jó reggelt, Koncseg néni! Hogy van? – kérdezte a feleségem.

– Kedves doktornő, nagyon idegés vagyok.

– Miért ideges, Koncseg néni?

– Tetszik tudni, amikor reggel fölkeltem és belenéztem tükörbe, akkor állapítottam meg, hogy már nem is ílék. Osztán ez engem nagyon bánt. Ezért vagyok idegés, majd megbolondulok az idegességtől.

– De, kedves Koncseg néni, ha nem élné, akkor hogyan tudott volna ide eljönni?

– Hát tudja, doktornő, a megszokásból. Tessék már valami inekciót adni ellene.

Ekkor a feleségem a pulzus és vérnyo-

más mérése után Seduxen injekciót adott, egy ampullával.

– Na, most hogy érzi magát, Koncseg néni?

– Nem jobb most sem, de csak tudnám mért nem ílék már.

– Most jól figyeljen, Koncseg néni! Mivel az injekció még nem hatott, nincs más hátra csak az imádság. Csak az segít – mondta a feleségem. (Ugyanis az alatt az idő alatt felszívódik az injekció.)

– Jó, doktornő, hát akkor imádkozunk!

– Milyen vallású, Koncseg néni? – kérdezte a feleségem.

– Évangélikusnak kereszteltek meg, konfirmáltam is, de templomba nemigen járok már.

– Ez baj, mert én meg katolikus vagyok, és nem tudom az evangélikus imádkat, de talán a „Miatyánk” az egyforma.

– Jó doktornő, akkor mondjuk együtt!

Feleségem keresztet vetett és utána szép lassan el is mondták az imát, sőt még meg is tetézték az „Atya, Fiú, Szentlélek,

én Istenem, segíts meg!” mondattal. Ezután jött az újabb kérdés:

– Na, Koncseg néni, hogy érzi magát?

– Hát, doktornő kezd elmúlni az idegességem.

– Akkor most már nyugodtan hazamehet, mert újra él.

Haza is ment Koncseg néni, és elmondta a szomszédoknak, hogy az ő orvososa nemcsak „inekciós” orvos, hanem „hittérítős” is, úgy is gyógyít. Így hallottuk vissza a többi betegtől.

Ugye, szinte hihetetlen történet? Pedig megtörtént 1985-ben. Íme, a tudomány és a pszichózis együttes hatása, és hogy az illető hitt, illetve hisz ezek után az imádság erejében. Azóta Koncseg néni már nem él, az eset után 5 évre valóban meghalt, amit a feleségem, mint „halottkém” orvos állapított meg. Megjegyzem, a „beteg” neve csak fedőnév.

Dr. KISS A. SÁNDOR

(Részlet az „Érettségi után”-ból)

Alapítványi közlemény

A KORÁL Alapítvány kuratóriuma köszönetet mond azoknak, akik 2001. évi adójuk 1%-ával támogatták. Tekintettel arra, hogy nyári kántorképző tanfolyamra – a személyi feltételek hiányossága miatt – az utóbbi időben sajnos nem kerülhetett sor, a kapott összeget az alapítvány a gyülekezeti ifjúság egyházzenei szolgálatainak támogatására, az egyházközségnek adta át.

Felejtethetlen találkozás

Május utolsó napján találkozóra jöttek össze a gimnáziumban 1948-ban érettségizettek, azok, akik az érettségi bizonyítványt még az „Orosházi Evangélikus Gimnázium” pecsétjével kapták.

A harmincegy fiatalból bizony csak tíz jelent meg 55 év után, de további 6 jelzett a szervezőknek és üdvözölte a találkozt: közülük négy egészségi állapot miatt nem tudott eljönni, ketten pedig Amerikában élnek és munkájuk nem engedte meg, hogy ebben az időpontban eljöjjenek Orosházára, noha már több alkalommal jártak itthon.

A találkozó résztvevői örömmel üdvözölték Bor Pál tanár urat, akiben tiszteletbeli osztályfőnöküket is köszöntötték, és számos családtag is megjelent az iskolában tartott szép ünnepségen, melyet Jantos Istvánné igazgató szervezésével – kellemes meglepetésként – az iskola tanári kara és tanulóinak jelentős része nagy-szerű műsorral tettek emlékeztetéssé.

Ribár János esperes bibliai idézettel kezdett köszöntésében nagy örömét fejezte ki mind az egyház, mind az iskola-fenntartó vezetőség nevében. Hogy több mint fél évszázad után a régi evangélikus gimnázium szelleme most is él, arra bizonyosság a megjelentek öröme, s a találkozás azokkal a fiatalokkal, akik a jövő évben már érettségizni fognak, mintegy folytatásaként az 1948-ban erőszakkal történt megszakításnak.

Jantos Istvánné igazgató rövid köszöntője után elmondta, hogy az ünnepségre nagy örömmel készültek mind az alsó, mind a felső tagozat diákjai, és erről táncsal, énekekkel és irodalmi műsorral fognak bizonyosságot adni.

Először az alsó tagozatból alakult pünkösddőlő csoport tagjai vonultak be népviseletben, vallásos énekekkel és táncmozdulatokkal, melyek részint a konfirmációt, részint az első áldozást mintázták. E szép műsorszámot Kovács Ilona tanárnő tanította be, és a jelenlévők a bemutatót nagy tapsal fogadták.

Ezután az „öregdiákok” nevében Szabó Ferenc és Deák Dezső vitte az igazgatónő és az iskolafenntartó vezetőséget képviselő esperes kezébe az 1948-ban érettségizettek eredeti méretű nagy tablóját, melyet e sorok írója készíttetett el kistablójának felnagyításával és azzal adta át az iskolának, mint egy „stafétabotként”, hogy az utoljára érettségizettek jogfolytonosaként a jövő évben először ismét Evangélikus Gimnázium érettségizetteiként elkészítendő tablójukat egymás mellé tehessék, méltó helyre az isko-

la dísztermében. Ezután az elhunyt tanárok és osztálytársak emlékére a tabló mellé egy-egy virágcokrot és égő gyertyát helyeztek el, s az egybegyűltek főhajtással emlékeztek meg róluk.

Ezután a felső tagozat 11 diákja foglalta el a dobogót, és nagyszerű, zenekísérettel is ellátott irodalmi műsort adtak elő, amelyet Kilián Szilvia tanárnő kiváló érzékkel, nagy szaktudással és szívből jövő lelkesedéssel állított össze. Diákjai is hasonló átéléssel mondták el egymás után azokat a verseket, amelyekből a magyar történelem utóbbi két évszázadára emlékezett meghatottan valamennyi jelenlévő.

Berzsenyi „A magyarokhoz” című verse után Kölcsey Himnuszát mondta el elejétől végig hibátlan szép magyarsággal és hangsúlyozással egy tanuló, majd utána Ady Endre „Nekünk Mohács kell” közismert költeménye következett, majd zenei aláfestéssel Petőfi Sándor „Megint beszélünk s csak beszélünk...” című versét mondta el a szereplők egyetlen fiú tagja, olyan átéléssel, hogy valamennyien arra gondoltunk, hogy ez a vers másfél évszázad után is időszerű. Kölcsey „Huszt” című költeménye után újból Petőfi Sándor következett „A Nemzethez” című versét hallhattuk. Ezután Radnóti Miklós „Nem tudhatom” című költeménye hangzott el, hiszen mindannyian – szereplők és a vendégek – valljuk a költővel együtt, hogy nekünk „nem térkép e táj!” Majd Ady Endre dörgedelmes versét hallhattuk „Adja meg az Isten” címmel, miközben zenei aláfestésként az István, a király rockopera dallamai hangzottak, kiemelve, hogy „a haza nem eladó” és „... a Haza te magad vagy!”

A csodálatos irodalmi műsor zárásaként a Szózatot mondta el az egyik tanuló, és közben mind a tizenegyen egymásnak továbbadva, nemzeti színű szalaggal átkötött égő gyertyával fejezték be előadásukat, és a gyertyákat az ünnepelteknek adták át, jelképezve, hogy a lángot ők tovább viszik.

Amint a szereplők elhagyták a dobogót, a mikrofonhoz lépett az öregdiákok közül Szabó Ferenc, aki „Tragédiák” című verset mondta el, amellyel 55 évvel ezelőtt szavalóversenyt nyert, és most is csodálatos átéléssel mutatta be a fiataloknak és az ünnepelteknek, hogy szavalótudása nem változott, s bár mérnök lett, az irodalom változatlanul érdekli.

A forgatókönyvtől eltérően újabb öregdiák lépett elő: a Los Angelesben élő Csernok Lajos, aki meghatottan emléke-

zett az egykori evangélikus gimnáziumra, különösképpen Bor tanár úrra, aki kiváló fizika-kémia oktatásával indította el pályáját, vegyészmérnök lett. Derűt keltett az a szellemes megjegyzése, hogy 55 évvel ezelőtt, amikor tanári engedély nélkül moziba ment, attól tartott, hogy felismerik, most viszont azon szomorkodik, hogy ha végigmegy Orosháza főutcáján, senki fel nem ismeri...

Jankó Béla emelkedett szavakkal emlékezett az egykori evangélikus gimnázium humanista szellemet sugárzó oktató és nevelő tanári karára, és számos bibliai, prófétai idézettel bizonyította, hogy az akkor elhullott magok fogékony „földbe” hullottak. Végül Tóth Árpád „Köszöntő” című költeményét olvasta fel és adta át díszes leírásban az iskola igazgatónőjének. Jantos Istvánné (a jubilánsoknak természetesen Ilike) meghatott szavakkal köszönte meg az öregdiákok visszaemlékezését. Rövid összefoglalásban ismertette az iskola jelenlegi helyzetét, tanulóinak létszámát és előrehaladását, valamint tervezett jövőjét.

Az ünnepség végeztével a résztvevők azzal a nyugodt érzéssel távozhattak a közös ebéd és kötetlen beszélgetés asztalaihoz, hogy jó irányba halad az Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium, és jó kezekben van az oktatás, különösképpen kiemelendő a vallásos és hazafias nevelés.

Dr. RAVASZ MAGDA
(Dr. Fehér Dezsőné)

Gyülekezeti alkalmaink

- Minden vasárnap 9 órai kezdettel istentisztelet a gyermekek számára.
- Minden vasárnap 10 órai kezdettel istentisztelet.
- Minden hónap első vasárnapján úrvacsorai istentisztelet.
- Minden csütörtökön 17 órai kezdettel esti istentisztelet, utána beszélgetés.
- Minden kedden és pénteken reggel 8 órakor áhítat a gyülekezeti teremben.
- Minden szombaton 15 órakor tizenéves ifjúsági óra (TEVE).
- Minden szombaton 17.30 órától ifjúsági óra.
- Minden hónap első keddjén 17 órakor presbiteri és képviselő-testületi bibliaóra.
- Minden kedden és csütörtökön 14–17 óra között a Fénysugár Nyugdíjas Klub tagjai vannak együtt.
- Minden hónap utolsó szerdáján 15 órától a diakóniai csoport találkozója.

Egy elkeseredett ember levele képviselőihez...

Tisztelt KépviselőHölgyek és Urak!

Annyi keserűség, fájdalom van a lelkemben, hogy igazat megvallva nehéz elkezdni mondanivalómat. Szeretném belekiáltani a világba, hogy meddig tart még ez a népámítás?

A 21. században hogyan lehet az, hogy az emberiség ennyire manipulálható, orránál fogva vezethető legyen? Mielőtt továbbmennék, meg kell jegyezmem a következőket:

Ez a levél nem a Honatyáknak szól, hanem mindazoknak, akik a Nép bizalmából bekerültek a testületbe. Itt nincs kormányoldal vagy ellenzék, csak olyan személyek, kiknek jogaik és kötelességeik vannak. Sajnos – tisztelet a kivételnek – az utóbbiakról szeretnek elfelejtkezni.

Kérem, ne dobják félre soraimat, hanem olvassák el, tegyék kezüket a szívükre, s legalább önmaguk előtt ismerjék el, igaza vane sorokírójának.

Magamról csak annyit: egyszerű kérés kezű, négy polgárit végzett parasztember vagyok. Tessék elhinni, KépviselőHölgyek és Urak, ha nincs csiszolt modorunk, nincs szókincsünk, azért mi is „Emberek” vagyunk.

Vannak ebben az országban, akik szerint mi, kétkezi emberek csak arra vagyunk jók, hogy dolgozzunk és adót fizessünk, s ha úgy ítélik meg a Hatalmasok, akkor elmenjünk meghalni a Hazáért, no meg négyévenként szavazni.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, térjünk a tárgyra! Ígérem, rövid leszek és őszinte. Mi, magyar parasztok, munkások el vagyunk áruulva. Ki vagyunk semmizve. Ezt tagadni nem lehet. Kérem, a mi problémáinkról soha egyetlen szó sem esik a Parlamentben. Nagyon szégyellem, hogy a választáskor ilyen hamar elfelejtkező embereket küldtünk a Törvényhozás Házába!

Arra volt gondjuk, hogy a miniszterek fizetését felemeljék 100%-kal, a képviselőkéét 50%-kal. Igaz, a mi nyugdíjainkat is megemelték kemény 1%-kal.

Csak az ország kiárusítása, kirablása folyik, kormányzati segédlettel. Legyünk őszinték, az elmúlt 13 év valamennyi kormánya, kisebb-nagyobb mértékben részt vett ebben a munkában. Eladtak mindent, ami ebben az országban érték volt. A konzervipart, cukorgyárainkat, a cementipart, most pedig legutóbb a tejipart prédálták el. Utána a munkások ezreit tették utcára. Gyárainkat leszerelték. Mindhez Önök szép csendesen asszisztál-

tak. Nem tettek mást, mint piacot csináltak a nyugati termékeknek. Ma nem kell a disznó, nem kell a tej. Mondják: túltermelés van. De behozzák a lengyel sertést, a holland tejet. Mi ez, ha nem előre megfontolt tönkretétele a magyar parasztságnak? Úgy is mondhatnánk, szervezetten elkövetett hazaárulás!

Sajnos a Magyar Partement 384 képviselője közül ez ellen senki sem tiltakozik. Sokszor úgy érzi az ember, hogy azoknak van igazuk, akik nem mennek el szavazni, mondván egyik tizenkilenc, másik egy híján húsz.

Azt mondják, túltermelés van sertésből. De kérem, miért épít 44 000 darabos sertéskombinátot egy dán cég Gádoros határában? Azt mondják munkahelyteremtés. Kérem, egy ilyen üzemben 56 dolgozó kell. Ugyanakkor elveszik 440 családtól a megélhetés lehetőségét. Tudomásom szerint 10 ilyen telep építésére kértek engedélyt a dánok.

Néhány szó a tejtermelésről. A magyar termelőtől megvették eddig a tejet literenként 60–64 forintért. Lefölözik, zagyváltják, csomagolják, s eladják 175–179 forintért.

Kérem, ez a lefölözés a Rákosi-korszakban jött divatba, mert akkor ugye minden a „nép érdekében” történt. Az ilyen tej az én gyermekkoromban, a Horthy-korszakban közönséges hamisítás volt, azaz büntetendő cselekmény.

Sajnos ezt az előállítási módszert az elmúlt 13 év egyik kormánya sem helyezte hatályon kívül. Ehelyett hoznak be holland tejet, jóval 200 forint feletti áron, melynek minősége eléggé megkérdőjelezhető. Nem alszik meg, amely pedig legfőbb jellemzője a tejnek. Erről csak ennyit.

Vegyük tudomásul, akármilyen szabadkereskedelmi világban élünk, a mindenkorinak kutyakötelessége a korrupció, a gazdasági túlkapások esetén a közbelépés. Ha nem teszik, akkor távozniuk kell! Nem szabad megengedni, hogy a szabadságból szabadosság legyen!

Az előző kormány idején a Parlamentben volt egy képviselő, Hanó Miklós (Kisgazdapárt), kinek javaslatára, amikor levitték a sertésárát 150 forintra, akkor bevezették a hatósági árat, ez 190 forint volt.

Tudom, most jönnek azzal a mesével, hogy „Ha majd bent leszünk az Unióban, akkor minden jobb lesz”. Tudomásul kell venni, mi ott csak felvevőpiacként létezhetünk! Ezt követeli tőlünk Brüsszel! Sajnos nem is olyan régen még Moszkva felé

iparkodtunk ilyenirányú kérésnek eleget tenni.

Tisztelt Hölgyek és Urak, még van egy nagyon kényes és fontos kérdés, amiről beszélni kell, ez a minimálbér. Az előző kormány felemelte 50 000 forintra, de ma senki nem törődik vele, hogy betartják-e? Szégyen és gyalázat, van ahol 50 000 forint helyett 29 000 forintot visz haza a dolgozó, ebből még fizeti a 2000 forintos, vagy még magasabb összegű buszbréletet. Ez arcátlanság, a törvények megcsúfolása. A törvénytelenések koronája. Mikor ilyeneket hall az ember, akkor szokás azt mondani, hogy kinyílik a bicska a zsebben. Kérem Önöket, tessék megélni ebből az ellopott minimálfizetésből!

Rengeteg a lezáratlan ügy, ami ciklusokon átível. Ilyen az olajügy, amit letagadni nem lehet. Kezdődött a 90-es évek elején, mindenki tudta, hogy Békéscsabán az állomáson 19 vagon benzint loptak el. Nem tudta senki, hogy vitték el. Egyszerűen üresek lettek a vagonok. Merem állítani, erről tudnia kellett az állomásfőnöknek, a rendőrkapitánynak, a pénzügy parancsnokának és még jó néhány személynek. Azt sem szabad elfelejtetni, hogy az ezt követő időben öt rendőrtiszt lett öngyilkos Békés megyében. Közük volt Kuzma Mihály rendőralvezredes. Jó néhány nyomozótiszt pedig fel lett függesztve. Hiába volt Pallagh Lászlónak, az olajügyeket vizsgáló bizottság elnökének minden kísérlete, eredménye nem lett. Pedig a bizottság szocialista tagja, Tóth Sándor is elismerte, hogy Pallagnak igaza van, csak nem jól fogott a megoldáshoz.

Vagy ott van a Tocsik-ügy, 1996-ban, a Horn-kormány idején robbant ki, még sincs lezárva. Talán mert látszik az alagút vége, remény van rá, hogy – miként az olajügyben – felmentés lesz a vége.

Közel a nyolcvanhoz nekem már életem, jövőm nincs. De fáj látni azt, hogy milyen jövő vár gyermekeinkre, unokáinkra. A magam módján mindig érdekelt a politika, mert minden tagadás ellenére, ez irányítja sorsunkat, életünket.

Hit nélkül, lélek nélkül élünk. Nincs egyéb cél, csak a pénz mértéktelen hajszolása. A közösségi ember elveszett. Ilyen egyszerűen nincs. Mély fájdalmat érek: hol vannak a Széchenyiek, hol Wesselényi, hol Kossuth és Rákóczi? Kik vagyunk, szabadságukat, életük minden örömét feláldozták a haza oltárán!

Tisztelettel:
CZIKORA LAJOS

„Rosszkezdű az ország”

Interneten, az Origo kezdőlapján találtam 2003. szeptember végén ezt a meghökkentető című írást, aminek a tartalma a TÁRKI közvélemény-kutató intézet „leleteit” tartalmazza, amely szerint „az elmúlt években még soha nem volt ennyire rossz hangulata a magyaroknak. A lakosság hat éve (akkor utoljára) nem érezte ilyen rossznak a saját helyzetét” stb. Az írásnak, illetve a jelentésnek az a címe, hogy „Társadalmi prognózis”. Megállapítása szerint „a lakossági várakozásokat az év második felében egyre nagyobb pesszimizmus jellemzi”. Egyenesen elkéserítő ilyen mondatot olvasni: „Az emberek többsége szerint az ország gazdasága rossz helyzetben van, a saját helyzetét a többség szintén rossznak ítélte, és a megkérdezettek a jövőtől sem várnak semmi jót.” [kiemelés tőlem]

Csak hogy így nem lehet és nem is érdemes élni. Szeretném odakiáltani vagy mindenkinek a lelkébe suttogni, hogy így nem lehet normálisan élni, és ha nem lehet normálisan élni, akkor nem is érdemes. Viszont az élet annál sokkal nagyobb ajándék és páratlanul egyszeri lehetőség, hogy így végigkeseregjük! Egy rosszkezdű országban legyenek hát jelen a jókedvű keresztyének! Egy keresztyén embernek a kedélyállapota nem függhet pusztán az anyagi helyzetétől. Természetesen az anyagi gondok nyomasztóak. Rettenetesen le vagyunk maradva a gazdag Nyugat mögött, gazdasági helyzetünk – hozzájuk képest – siralmas. S az EU-csatlakozás még további kegyetlen terheket fog a nyakunkba szakasztani. Életszínvonalunk további jelentős csökkenésével kell számolnunk, realisták módjára. Ám mégis meg kell találnunk a pozitív tartalmú jövőlátást, hogy „lesz még egyszer ünnep a világon”, lesz még felvirágzó Magyarország (valamikor), lesz még... mert kötelező lennie! Nem lehet, hogy ne legyen! A jövőhit elvesztésével párhuzamosan veszítjük el az életkedvünket, az életerőnket, és pusztulunk el egymás után.

Egy rosszkezdű országban legyenek hát derűs kedvű keresztyének! Olyanok, akik Krisztusba vetett hitükből fakadóan aktív és munkás vagy már nyugdíjas életüket a Gondviselő Istenre képesek bízni, mert lelkükből fakadó teljes hittel tudják, ismerik azt a híres igazságot, hogy aki naponta ki tudta, ki tudja mondani azt a mondatot (a többivel együtt), hogy „add meg nekünk a mindennapi kenyerünket” (forrás az Úrtól tanult imádság), még nem halt éhen! S ha éppen olyan időket is

élünk, amikor a gazdasági mutatók nem a legkedvezőbbek, a csodálatos emberi létezésnek akkor sem csak erre az egyetlen egy dimenziójára kell koncentrálnunk, hanem fel kell fedeznünk a lelki távlatokat is! Felfedezendő, hogy van lelki világ, lelki igazság, szépség, öröm, emelkedettség is. Vannak tehát más örömeik is, nemcsak testiek. A kedvező és jó földi lét mellett még más kívánalmak és lehetőségek is vannak, lehet, hogy Isten éppen azért büntet bennünket egyre nehezebb gazdasági helyzettel, hogy csalódottság és az üresedő pénztárcánk nyitogatása helyett a lelki szemünket nyissuk ki végre: hogy a lélek örömein innen és túl véges a földi életünk, és odaát Istentől kényszerít hely vár ránk. Nem minden az anyagi jólét!

Természetesen a lelki örvendezés és az örök élet távlata nem helyettesíti annak jogát és lehetőségét, hogy normális jóléti államban éljünk (mintha pedig valakik ilyesmit ígértek volna), de emberlényünk leglényegesebb részét, a lelkünket nem lenne szabad csak erre a kérdésre, az anyagi jólétre beállítani, és a témához rabszolgáncsal hozzágörcsölni! Minden tőlünk telhető és törvénybe nem ütközött meg kell tennünk a családjunk és a magunk anyagi jóléte érdekében, de ez nagyon kevés és silány szint, emberlényünknek egy másik dimenzióját is fel kellene fedeznünk! A lélek dimenzióját. Ez nem beletörődés, nem önmegadás, nem is hamis, ópiumos megnyugtatás, hogy a furcsa módon meggazdagodott uralkodó osztálynak biztosítsuk érdekes stílusban szerzett milliárdjainak zavartalan élvezetét, s hogy az istenadta nép ne lázadjon, hanem ez egy tágabb, gazdagabb világképnek a felvázolása.

Rosszkezdű az ország! De hol vannak a derűs lelkű keresztyének? Akik élő példázatai annak, hogy akiket az Isten szeret, azoknak álmában is ad eleget (vö. 127. Zsoltár 2b.). Ez a 127. zsoltár arról beszél, hogy ha az Istent kizárjuk az életünkből, akkor eredménytelen lesz a munkánk, vagy csak átmeneti lesz a (gazdasági) siker, mert előbb vagy utóbb bekövetkezik az összeomlás. A gazdasági összeomlás!

Lehet, hogy gazdasági bajainknak is legfőbb gyökere az istenhit elvesztésében van. Érdekes és figyelemre méltó, amit Haggeus próféta ír: „Gondoljátok meg, mi történik veletek! Sokat vetettetek, de keveset hordtatok be; esztok, de nem fogtok jóllakni; ruházkodtok, de nem fogtok megmelegedni. Aki pénzért dolgozik, mintha lyukas erszénybe rakná a pénzét.”

Továbbá: „... építsétek fel a (nekünk lelki) templomot, hogy gyönyörködjem benne, és dicsőítsenek engem! – mondja az Úr. Sokra számítottatok, de csak kevés lett, és amit hazahordtatok, azt is elfújtam. Ugyan miért? Azért, mert az én házám romokban hever, ti meg csak a magatok háza körül szorgoskodtok. Ezért nem adott nektek az ég harmatot, a föld pedig nem hozta meg a termését. Parancsomra szárazság sújtotta a földet, a hegyeket, a bűzát, a bort, az olajat, s mindent, amit a föld terem, sőt az embert és az állatot is, meg mindent, amiért csak dolgoztok.” (Hag 1,5-11).

Távol álljon tőlem a szájba rágás, de szeretném, ha a edves olvasó újból és újból elolvasná ezeket a sorokat! Az Úristen – szent igéje által – azt veti a nép szemére, hogy elhanyagolta a templomot. Romos a templom! A mi esetünkben a templom lelki romokban hever. Az elhanyagolt templom Isten megvetését jelenti. S ezért válaszol így, ahogy olvashatjuk ezekben az idézett prófétai sorokban, hogy hiába való a gürcölés, a látástól vakulásig való meló, a rengeteg munka, nem jutunk egyről a kettőre. S még ott az a büntetés is, hogy láthatunk a közelünkben ún. „szerecsés” embereket, akik mégis meggazdagodtak. Nem tehetségesek, iskolájuk is alig van, írásuk primitív és hibás, de valahogy – mintegy a bosszantásunkra – „összejött nekik”. Telekvásárlási trükkök, banki zsonglőrködés, befektetési húzások, brókerbotrányok stb., és összejött: minimális intellektuális képességgel maximális gazdasági rekord. Még ha tudjuk is, hogy a jegyenék nem nőnek az égig, akkor is rosszkezdűvé válik az ember ennek a modern, új világnak a szövetetől, ami olyan, mint a víz, amely szintén feldobja a felszínre a szemetet.

Rosszkezdű országban hol vannak a jókedvű keresztyének? Itt kell a bűnbánat öröme! Fel kell fedezni végre, hogy minden bajunk gyökere az istentelenségünkben, a hitetlenségünkben van. S nem kell hozzá prófétának lenni, hogy tudjuk: amíg nem fordulunk a templom felé, addig fog minket Isten haggeusi módon sújtani!

RIBÁR JÁNOS

Újra együtt az óvodában

A hosszú, száraz és forró nyár után mi felnőttek újra és újra nagy várakozással és örömmel várjuk a tanév kezdetét, óvodásaink és közöttük a legkisebbek érkezését. Ebben az évben mind a hat óvodai csoportba érkeztek hozzánk kiscsoportos korú, az óvodával csak most ismerkedő gyermekek.

A nyár – mint eddig minden évben – takarítással, felújításokkal telt el, hogy a gyermekeket felújított, megszépült környezetben fogadhassuk. Igyekeztünk – az anyagi lehetőségeinket is szem előtt tartva – gazdagítani az udvari játszóhelyeket. Így helyeztük el a függőhidat, az újabb kis faházikót, és nagyon fontos, hogy egy kis lugast építhettünk az udvari ivókút fölé. Ezek az építmények presbiterünk, Németh Béla asztalos mester munkáját dicsérik.

Az átalakítások, felújítások sorában az idén az óvoda hivatalos helyiségei kerültek sorra.

Intézményünkben elindítottuk az élelmiszerek kezelésével kapcsolatos, az európai normáknak megfelelő HACCP minőségi rendszert is, amelynek bevezetése komoly összegekbe került.

Mindezekért hálát adunk Istennek, és

legfőképpen azért, hogy az idén is mintegy 145 gyermeknek beszélhetünk Te remtőnk jóságáról, végtelen szeretetéről, melyet naponta megtapasztalhatunk. De legfőképpen azért adunk hálát, hogy elfogad bennünket ebbena szolgálatban.

Ugyanakkor köszönetet mondunk fenntartó egyházunknak, gyülekezetünknek, hiszen a támogatásuk nélkül nem tudnánk ilyen esztétikus, harmonikus környezetet biztosítani óvodásainknak. Elmondhatjuk, hogy a város legnagyobb és legszebb óvodájában kínáljuk fel a szülőknek a legkiválóbb utat gyermekeik neveléséhez.

Ebben az évben is kiemelt feladatunk a gyermekek keresztyén lelki nevelése, a szeretettel való együttműködés napi átélése, az Úr Jézussal való találkozás lehetőségének a megteremtése.

Mivel gyermekeink képességeit testben, lélekben és szellemi adottságokban is szeretnénk kibontakoztatni, ezért az idén is működik a sószoza, a tornaszoba, szervezzük a játékos nyelvi, zeneóvodai és gyermektánc-foglalkozásokat is.

Külön öröm az óvoda pedagógusai számára, hogy a már mintegy 6 éve meglévő bajor kapcsolataink tovább folyta-

tódnak, gazdagodnak. Kedves vendégeink a bajor tartományi egyház előző és jelenlegi egyházfőtanácsosa az óvodai látogatás során nagyra értékelte munkánkat, és érdemesnek látja ezt az óvodát arra, hogy az egyházi szakmai kapcsolatokat a jövőben is fenntartsuk. Ehhez óvodánk lelkészeinek aktív együttműködését is magunk mögött tudjuk.

Október végére meghívást kapott óvodánk is, hogy a bajor–magyar óvodai együttműködési tervet összeállítsuk Bajorországban. Örömmel készülünk a közös programokra.

Óvodánk gyermek és felnőtt közösségének, s a családoknak a lelki gondozását az idén is csak lelkészeink segítségével tudjuk megvalósítani.

Szeretnénk ebben az esztendőben is bekapcsolódni iskolánk és a gyülekezet életébe egy-egy közös ünnepen.

Mindehhez kérjük és köszönjük evangélikus testvéreink imádságos szeretetét. A következő igével köszöntünk mindenkiket sok szeretettel: „Áldjad, Ielkem, az Urat, és ne feledd el, mennyi jót tett veled!” [Zsolt 103,2]

RÉVÉSNÉ TÓTH ERZSÉBET
óvodavezető

Kampány és választás

Egyszer volt, hol nem volt, egyszer egy nagy ember valahol az Óperenciás tengeren is túl. Nagyon-nagyon messze innen. Olyan nagy embervolt a nagy ember, hogy a földi életben nagyon felelős pozícióban volt. Majdnem olyan felelős pozícióban, mint a legnagyobb politikusok. S nagy baj történt az egyik napon. Ez a nagyon messzi országban élő nagy ember meghalt. Mert bizony a politikusok is meghalnak, Óperenciás tengeren innen és túl. De most ez a szomorú dolog túl. Amikor meghalt, meglepődve tapasztalta, hogy nem semmivé vált, mint ahogy mindig mondták neki, hanem egy érdekes fénysugárúton haladt és egyszer csak egy nagy ajtó előtt állt meg. Nagyon csodálkozott, de úgy érezte, nincs mitől félnie, ő mindig nemcsak nagy ember, hanem nagyon jó ember volt, szóban nagyvonalúan támogatta a szegényeket, legalábbis a barátait biztosan. Amikor végre Szent Péter elé került, határozottan kopogott és szinte megállás nélkül akart bevonulni a Menynek Országába.

– Tetteid és szavaid nem mindig fedték egymást, ezért nem tudunk egyértelműen dönteni rólad – mondta a nagy kapus –, ezért újszerű megoldást választottunk. Egy-egy napig leszel a pokolban és a mennyben, s utána te magad döntesz, hová akarsz menni. Döntésed végleges, sőt az örökkévalóságra szól.

– Minek ez? A mennyet választom!
– Megteheted, de csak a két próbanap után.

A nagy ember ezért elment a pokolba, s igen meglepődött. Ott voltak barátai és barátai. Jovialis öregúr fogadta, vicceket mesélt és Camparit ivott. Még kínált is. Enni, inni bőven volt, s a felszolgáló leányok mellett más hölgyek is voltak, akik szemmel láthatóan készek voltak minden gondot elűzni a nagy ember homlokáról. Agolfpályán is vidám volt az élet, a zene pedig vérpezsdítően hatott a klubban. Hamar vége lett a napnak, s a nagy ember alig akarta hinni, hogy nem a mennyben volt, hanem a pokolban.

Másnap a menny következett. Nagyon tetszett neki a nyugalom, a felhő-

kön repkedő angyalkák kacagása, az áhítatot sugalló zene. Röviden, jó volt, de mégis más, a korábbi élettől merőben eltérő. A pokol mégiscsak sokkal szimpatikusabb volt.

A harmadik napon Szent Péter megkérdezte:

– Nos, hogyan döntöttél?

– Szégyellem egy kicsit, és ne is engedj le a hírt a Földre, de a tapasztalataim szerint mégis inkább a poklot választom.

– Legyen, ahogy akard!

A nagy ember tehát bevonult a pokolba. A klub helyén hatalmas szeméttel, s barátai némi ételmaradék után kuttattak, ha ugyan nem a golfpályán elhelyezett üstökben fűttek.

Az üstök alatt a tüzet maga a főördög rakta, és a nagy ember azonnal egy fortyogó üstbe került. Tiltakozott is hevesen:

– Hogyan? Hiszen tegnap minden más volt!

– Az volt a kampány. Most már szavaztál – felelte a főördög.

Iskolai évnyitó az evangélikus templomban

*Főtisztelendő Püspök Úr,
Nagytisztelendő Lelkész Urak, Lelkész Nők,
Tisztelt Vendégeink, Kedves Munkatársaim,
Tanulók, Szülők, Ünneplő Gyülekezet!*

Tisztelettel és szeretettel köszöntöm én is tanévnyitó istentiszteletünk minden résztvevőjét. Olyan vendégek ülnek közöttünk és ünnepelnek velünk, akiknek részvétele ünnepélyesebbé, emlékezetesebbé teszi alkalmunkat, és kiemeli a megszokott, évről-évreisméltódó tanévnyitók sorából.

Istennek hála, sokan vannak, akik iskolánk 12 éves történetében annak küzdelmes és egyben csodálatos kialakuló éveit alatt féltő szeretettel, kitüntetett figyelemmel, értünk való imádkozással erősítették bennünket.

Kedves vendégeink közülük valók: Gáncs Péter püspök úr a korábbi években missziós lelkészként segítette iskolánk működését. Úgy gondolom, nem túlzás azt állítani, hogy intézményünk minden fontosabb eseményéről tudott, esetleg tudósított, sőt olykor együtt szolgált velünk. Az országos evangélikus találkozó felejtethetetlen és felemelő napjaira gondolok. Mostantól püspökként folytatja áldásos szolgálatát. Jövőbeli szándékát érezzük abból a gesztusból is, hogy püspöki szolgálata kezdetén a tanévnyitó istentiszteleten megtisztel bennünket jelenlétével. Kedves Püspök Úr! Köszönjük ezt a kitüntetett figyelmet. Isten áldja meg szolgálatát, és áldja meg Önt kedves feleségével együtt, akit külön köszöntünk azért is, mivel először jött közösségünkbe.

Isten gondoskodó szeretete nem ismer határokat. Svájci testvérgyülekezetünk segítségét és a velünk való törődést évek óta élvezhetjük. A mostani egy különleges alkalom, amikor módunk van személyesen megköszönni mindazt, amit tőlük kaptunk, hiszen itt ünnepelnek velünk. Szívünk teljes szeretetével köszöntjük a svájci delegációt, és ezúton is köszönjük, amit tőlük kaptunk.

Mennyei Atyánk utolérhetetlen fantáziával indít embereket ügyének szolgálatára. Városunk számunkra eddig ismeretlen fafaragó művésze, Varga Béla ajánlotta fel szolgálatát és készítette el számunkra alkotását. Megelőzve az eseményeket, már most megköszönöm a zombai őseink honfoglalását megörökítő faliképet, melynek valódi értéke mellett eszmei értéke felbecsülhetetlen. Evangélikus identitásunk erősítését és megtartását szolgálja ez az alkotás. Az élő hit mel-

lett napjainkban erre van leginkább szükség. Tudnunk kell, hová tartozunk, és mik azok a gyökerek, melyekkel megkapaszkodhatunk ebben a földi létben. Különbösen elsodor az áradat. De ez a két pont már biztos megtartó erő: gyökereinkkel az ősi földbe, mely jelenti a gyülekezetet, a szülővárost, a magyar nemzetet is együttesen, kezünket felfelé nyújtva pedig a feltámadott Úr Jézus átszabt kezébe kapaszkodhatunk. Ennél nagyobb stabilitást semmi sem biztosíthat életünkben, sem pénz, sem gazdagság, sem karrier.

Köszönjük az adományozónak, hogy alkotásával hozzásegít bennünket tanulói neveléséhez az elmondottak szellemében.

Ha visszagondolunk az előző évekre, és számba vesszük azokat a dolgokat, melyek iskolánkat testvéri segítség formájában támogatták, meggyőződéssel vallhatjuk, hogy leginkább az imádság ereje volt az igazi megtartó erő. Megtapasztalhattuk Jézus Krisztus ígéretének megvalósulását.

Bizony, bizony mondom néktek, hogy bármit fogtok kérni az Atyától, megadja nektek az énevekenben.

Ez a megtapasztalás indíthatta nevelői közösségünket arra, hogy Jézus főpapi imádságából választottuk ki a tanév ígését, mely így szól: „*Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól.*”

Ezért hát mi is így imádkozunk az Úr Jézussal együtt iskolánk neveltejeiért és magunkért is. Mert egyre nehezebb megállni a kísértések között, egyre csábítóbb a széles úton járás a keskeny hittel szemben a világ zűrzavarában. Isten segítségével mi szeretnénk úgy nevelni kicsinyeinket és ifjainkat, hogy legyen erejük megállni és megmaradni Krisztus követőiként a helyes úton. A nevelés és a tanítás az oktatási intézményekben munkánkat segítő eszközökkel történik. Az elhangzott nevelési célkitűzésünk megvalósításához is kiváló taneszközzel rendelkezünk, s ez nem más, mint a Biblia.

A bibliaforgatás, -olvasás különös hangsúlyt kap ebben a tanévben is, folytatva az előző évben elkezdett Bibliaolvasás, a Könyvek könyve minden tanulójának évét. Szeretnénk, ha iskolánk minden tanulójának családjában ott lenne, és nem csak a könyvespolc díszeként, hanem a használatból egyre megviseltebben, kopottabban. Mert az valahogy úgy van, hogy minél használtabb, kopottabb az ember Bibliája, annál fényesebb a szíve, annál tisztább a lelke. Jó lenne, ha ez iskolánk tanulóiban is megvalósulna. Ehhez szeretnénk hozzájárulni az első osztályosok megajándékozásával, akiket most külön köszöntök sok szeretettel, szüleikkel együtt.

Kedves első osztályosok! Isten hozott benneteket evangélikus iskolánkban. A tanító nénik vezetésével most nagy útra indultok a tudás birodalmába. Bizonyára sokan – különösen akik az egyházi óvodából jötték – ismeritek az éneket: Vezess, Jézusunk! Csodálatos dolog, hogy nemcsak a tanító nénik, a szüleitek vezetnek benneteket ezen az ismeretlen úton, hanem az Úr Jézus is. Útravalóul pedig fogadjátok az iskola ajándékát egy-egy Bibliát, amit a püspök bácsi és az esperes bácsi fog átadni számotokra.

A legkisebbek után végezetül még a legnagyobbakhoz szeretnék szólni. Hatosztályos gimnazistáink 12 évvel ezelőtt az előbb látott csöppségekhez hasonlítottak. Velük kezdődött újra az egyházi nevelés városunkban. A tanévnyitó istentiszteletre a templom főbejáratán vonulatos be és énekeltek csengő hangon: Vezess, Jézusunk! Akkor én a meghatottságtól nemigen tudtam énekelni. Most is úgy összeszorul a torkom, ha rátok nézek.

Érettségi előtt álló ifjú hölgyek és fiatalurak! Ti tényleg ugyanazok vagytok? Ráadásul csatlakozott hozzátok 4 évvel ezelőtt még egy kis csapat, így a négyosztályos gimnazistáinkkal is kibővült az érettségire készülők száma. Most, ebben az utolsó évben sem tudok mást kérni számotokra, mint az első lépéseknél: Jézusunk, vezesd, segítsd őket, hogy Téged kövessenek! És segítsd egész iskolai közösségünket, hogy a tanév folyamán tettség szerint éljünk és szolgáljunk.

Istennek hálát adva és segítségét kérve a 2003/2004. tanévet megnyitom.

JANTOS ISTVÁNNÉ

(Elhangzott
2003. augusztus 31-én)

A legnagyobb hazugság

Al elkész éppen hazafelé sietett valahonnan, amikor egy csapat fiút vett észre az utcasarkon, akik – ahogy ki lehetett venni a lábak között – egy szerencsétlen kutyust fogtak közre. A kutya megszeppenve feküdt a kövön, a gyerekek pedig valamin hangosan osztottak. A lelkész gyanakodva, hogy ezek a nevetlen kölykök bántják a kutyát, haragosan és határozottan közeledett hozzájuk. Amikor odaért, felemelt hangon kérdezte meg:

– Mit csináltok azzal a kutyával?

– Egy régi hagyományt követve elhátortoztuk, hogy a kutya csakis azé lehet, aki a legnagyobb hazugságot mondta az életében – válaszolta az egyik nagyobbacska fiú.

– Fiúk, fiúk, a hazudozásban ne versenyeztek! Nem tudjátok, hogy a hazugság bűn? – és felemelve mutatóját megfenyegette őket, majd szinte prédikálós hangon így folytatta az oktatást: – Amikor én annyi idős voltam, mint ti most, sohasem hazudtam! Egy percig néma csend lett, a fiúk mintha elszégyelltek volna magukat. Majd az egyik jó kiállítású fiú odafordult a többiekhez, és mély sóhajtással csak ennyit mondott:

– Jól van, fiúk, el kell ismerni, ez az ember nyert. Adjuk neki a kutyát!

Kommentár aligha kell ehhez a történethez, de egészen biztos: az igazság az, hogy életünkben már mindannyian mondtunk hazugságokat. Ne mentséget, hanem bűnbocsánatot keressünk! Az 1Jn 1,9-ben ezt olvassuk: *„Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz Ő: megbocsátja bűneinket, és megtisztít minket minden gonoszástól.”*

RJ

Sámuel Híradó

Kedves gyerekek és felnőttek! Szeptember közepétől új sorozat várja vasárnap reggel 9 órakor a Győry-terembe érkezőket. Hat héten keresztül gyermekekről szóló evangéliumi történetekel ismerkedhet meg a kis gyülekezet.

Különös címet visel a sorozat: „Kagylóhéj”. Bizonyára mindenki tudja, hogy a kagylóhéj egy kis puhatestű állatka otthona. A gyöngykagyló nagyon érzékeny, ha valami szennyeződés kerül a héjon belülre, csodálatos kis gyöngy lesz abból, a kagyló „könyve, szenvedése” révén. Az evangéliumi történetek is gyöngyszemek, nem csak a tartalmuk, esetleges irodalmi szépségük vagy éppen kis szereplőik miatt, hanem mert az Úr Jézus szenvedése és szeretete pecsételi meg őket.

Aki velünk együtt hallgatja és tanulja ezeket az igéket, az minden héten egy gyöngyöt kap, amiből adventre egy kereszt formálódhat ki: az Úr Jézus értünk viselt szenvedésének helye, jelképe. A megtanulandó és szívbé írandó igét pedig egy kis papírra írva kapják meg a jelenlévők, amit a gyufaskatulya-kagylóhéj rejt számukra. Az előző hetekben sok család, szülő, gyermek és pedagógus hallotta meg a hívást, reméljük, hogy ezután minden vasárnapon összegyűlünk, hogy az Úr Jézusra figyeljünk, örömmel énekeljünk, és ebben a közösségben növekedhessen hitünk.

Szeretettel várunk mindenkit, ne felejtsetek hívogatni másokat is! S emlékeztetem a kedves felnőtteket az Úr Jézus szavára, s ezzel saját felelősségükre is: *„Engedjétek, és ne akadályozzátok, hogy hozzámm jöjjenek a kisgyermek, mert ilyeneké a mennyek országa.”* [Mt 19,14] LSK

Hol vannak a férfiak?

Nyílt körkérdés mindenkire

Szívesen venné a Szerkesztőség, ha közösen gondolkodnánk egy kérdés felett: hol vannak a gyülekezeti életből a férfiak? Miért hiányoznak az alkalmakról? Miért nőiesedik el szinte teljesen a gyülekezeti élet?

2003 júniusában jelent meg a „Lelkesi Műhely” nevű KIA-körlevélnek (KIA = Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány) az a száma, ahol ezt a minket és minden más evangélikus gyülekezetünket is érintő kérdést találtuk. Azért érintett meg a kérdés, mert a valóságot tálalta elem. Idézet a KIA írásából: „Napjainkban készült felmérések azt mutatják, hogy azoknak, akik világszerte rendszeresen járnak gyülekezetbe, 70–80%-a nő. A világ egyes részein a nők aránya még nagyobb, majdnem 90%-os.”

Vajon mi lehet annak az oka, hogy a férfiak sokkal jobban templomkerülők, mint a nők? Mark van Bebber (lelkész, a KIA magyarországi munkatársa) megállapítja, hogy „csak az elmúlt két évszázadban vált jellemzővé, hogy a férfiakat nem vonzza a gyülekezeti élet.”

Egyelőre nem kísérletezünk válaszok megfogalmazásával, hanem közzé tesszük a címben megjelent kérdést, és szeretettel kérjük, hogy aki szívesen gondolkodik együtt velünk, az írja meg a véleményét arról a kérdéstről, tényről, hogy „Hol vannak a férfiak?”, azaz miért hiányoznak a gyülekezeti életből, illetve – legyünk egészen pontosak – miért hiányoznak majdnem teljesen? Mert Istennek legyen hála, most vannak férfiak, de sokkal kevesebben, mint az asszonyok, a nők.

Tehát szeretettel kérem a férfi és nőtestvéreket, hogy írják meg erről a véleményüket! Címünk: 5900 Orosháza, Thék E. u.2. HarangszóSzerkesztőség. RJ

Alapítványok éves beszámolóí

Az „Evangélikus Gimnázium” Alapítvány – mely a Gimnáziumban folyó oktatási és nevelési tevékenységet támogatja – 2002. évi tevékenységének és gazdálkodásának legfontosabb adatait az alábbiakban teszi közzé az alapítvány kuratóriuma:

2002. évi bevételek:

Adomány: 91 200 Ft

1%-os személyi jövedelemadó átutalása: 169 150 Ft

Kamatjövárás: 45 006 Ft

Összesen: 305 356 Ft

2002. évi kiadások:

Színházlátogatás támogatása: 83 000 Ft

Számítógépes oktatás: 12 000 Ft

Jutalomkönyvek: 17 078 Ft

Kiránduláshoz hozzájárulás: 15 000 Ft

Színházlátogatás támogatása: 8 500 Ft

Karácsonyi ajándék (biliárdasztal a klubszobába): 110 000 Ft

Dologi kiadások: 20 500 Ft

Összesen: 266 078 Ft

A „Ravasz Antal” Alapítvány – mely az Evangélikus Gimnázium támogatására jött létre – 2002. évi tevékenységének és gazdálkodásának legfontosabb adatait az alábbiakban közli az alapítvány kuratóriuma:

2002. évi bevételek:

Adomány: 100 200 Ft

1%-os személyi jövedelemadó átutalása: 8 141 Ft

Kamatjövárás: 10 939 Ft

Összesen: 119 280 Ft

2002. évi kiadások:

6 tanulóknak tanév végi jutalom kifizetése: 100 000 Ft

Dologi kiadások (banki és postaköltség): 11 472 Ft

Összesen: 111 472 Ft

NÉPEGYHÁZI HÍREK

Összeállította: Pleskó Józsefné

KERESZTELESEK (3 éven aluli gyermekek)

Benkő József és Makai Orsolya leánya:
BARBARA ANNA 2003. május 25.
Madarász Géza és Jantos Szilvia leánya:
LAURA 2003. június 1.
Kovács Győző Viktor és Tarabcsik Angéla leánya:
RENÁTA 2003. június 7.
dr. Dimák Sándor és dr. Pohánka Tünde leánya:
SÁRA 2003. június 8.
Bubik Zoltán és Hegedűs Ibolya fia:
ZOLTÁN BARNABÁS 2003. június 8.
Krámlai István Róbert és Szenteczki Henriett fia:
KRISTÓF 2003. június 8.
Laki Zoltán és László Judit leánya:
ORSOLYA TAMARA 2003. június 8.
Molnár Mihály Ferenc és Szikora Piroska Éva fia:
DÁVID ISTVÁN 2003. június 8.
Németh Gábor és Pataki Beáta leánya:
HANNA 2003. június 22.
Zsigovics Zsolt és Szabó Erzsébet fia:
DÁNIEL 2003. június 22.
Lázár Péter Pál és Skorka Katalin fia:
PÉTER LEVENTE 2003. június 29.
Jankó József János és Rideg Katalin Mária leánya:
VIVIEN MERCÉDESZ 2003. július 6.
Fenyeres Tamás Zsolt és Urbán Zsuzsanna Ágnes leánya:
ZSUZSANNA JOLÁN 2003. július 6.
Hruskó Csaba és Gömöri Judit fia:
GERGŐ 2003. augusztus 17.
Rajtik Sándor és Dohar Magdolna fia:
SOMA TAMÁS 2003. augusztus 17.
Dobrai Imre és Magony Izabella fia:
DÁVID 2003. augusztus 24.
Barta János és Király Irén Margit fia:
DÁVID 2003. szeptember 14.
Tóth István és Hári Helga leánya:
HELGA 2003. szeptember 21.
Pádár László és Cszimadia Margit fia:
DÁNIEL 2003. szeptember 21.

Markovics Zsolt és Molnár Gyöngyi Tünde leánya:
RÉKA 2003. szeptember 21.

ISTEN ÁLDÁSA LEGYEN A GYERMEKEKEN ÉS CSALÁDJUKON!

HÁZASSÁGKÖTÉSEK

Horváth Mihály és Szita Edit 2003. május 31.
Madai Csaba és Kilián Szilvia 2003. július 5.
Hajdú Zoltán és Horváth Erika 2003. július 19.
Iluczán Gábor és Rucz Enikő 2003. július 26.
Nagy Levente és Mészáros Tünde 2003. augusztus 2.
Bacsur Zoltán és Bereczki Éva 2003. augusztus 23.
Guti Ferenc és Jandsó Szilvia 2003. augusztus 23.

ISTEN VEZESSE ÉS IRÁNYÍTSA ŐKET ÉLETÚTJUKON
ÉS SEGÍTSÉN MEGTARTANI FOGADALMUKAT!

TEMETÉSEK (2003. május 24.–szeptember 29)

Márton Józsefné Konkoly Olga (74) · Gilde Kálmán (91) · Ateson Mihályné Süle Etelka (95) · Szalai Józsefné Tóth Julianna (76) · Kulcsár Jánosné Für Eszter (91) · Mező István (76) · Kunos Kálmán (92) · özv. Kunos Antalné Gulyás Margit (92) · Szikora Józsefné Németh Irén (77) · Balogh József (80) · Kiss Ferencné Forján Gizella (74) · Tóth Mihály (47) · Győri Dani József (88) · Hajdú Józsefné Kocsondi Mária (73) · Dominkó Lajosné Csepregi Etelka (84) · Fehér Ferenc (73) · özv. Albert Istvánné Lukács Julianna (79) · Gelegonya Sándor (82) · Tóth Ernő (77) · Szepesi Kálmán (35) · Balázs Mihályné Zsilák Ilona (68) · Sinkó Istvánné Bartolák Katalin (51) · Jároli László (73) · Csentes János (51) · özv. Keresztes Antalné Gombkötő Ida (82) · Tóth Józsefné Bende Margit (75) · özv. Sándor Ferencné Szemenyei Margit (65) · özv. Sonkolyos Lajosné Mihálka Irén (76) · Aradiné Godja Éva (46) · Kőrösi János (81) · Séllei Józsefné Keszera Etelka (85) · Székács Sándor József (84) · Tobak Lajosné Kondor Mária (68) · Rajki István (79) · Szabó József (78) · özv. Szemenyei Sándorné Baki Margit (80) · Trunga Károly (73) · Plenter Sándor (80) · Annus György (78) · Dr. Felek Sándorné Fazekas Etelka Margit (89) · Horváth Mihály (78) · özv. Molnár Józsefné Pintér Margit (89) · Mucci Istvánné Dudás Judit (93) · Jároli Imre (60) · özv. Hegedűs Imréné Gombkötő Irén (82) · Kovács Imréné Baranyai Erzsébet (80) · özv. Bérces Jánosné Lénárt Etelka (84) · Urbán Albert (69)

A VILÁG PEDIG ELMŰLIK [...] DE AKI AZ ISTEN AKARATÁT CSELEKSZI,
MEGMARAD ÖRÖKKÉ. [1Jn 2,17]

ADOMÁNYOK AZ „OROSHÁZI HARANGSZÓ” ÚJSÁGRA 2003. május 21.–szeptember 29

Gyöngyösi Katalin	500 Ft	Dr. Horváthné Csepregi Terézia	500 Ft	Tóth Antalné	1000 Ft
Takács Ferencné	2000 Ft	Gombás Imréné (Zalaszentiván)	2000 Ft	Mórocza Antal	1000 Ft
Kovács Lajos és neje	500 Ft	Györgyi István	1000 Ft	Holecska Sándorné	200 Ft
Tóth Jánosné	1000 Ft	Evangélikus Hajnal Óvoda	3000 Ft	Bánkiné Révész Adrienn	1000 Ft
Bérczes Eleménné	2000 Ft	Szikora József	1000 Ft	Karkus Zsuzsanna	1000 Ft
Szikora Józsefné	2000 Ft	Gyömrői Mihályné	1000 Ft	Tóth B. Józsefné	1000 Ft
Lánczi Istvánné	1000 Ft	Kishonti Pál	2000 Ft	Macher Lajosné	500 Ft
özv. Berta Imréné	1000 Ft	Hajdú József és neje (Kardoskút)	1000 Ft	Baki Béláné	2000 Ft
Gilde Kálmánné	1000 Ft	Brebosvzki István	1000 Ft	Dr. Misurda Mihályné	2500 Ft
Rucz Mihály	1000 Ft	Rédai Ilona	1000 Ft	Tarsoly Lászlóné	2000 Ft
Szekeres Istvánné	1000 Ft	Bánki H. Jolán	1000 Ft	Dr. Tömböly Jánosné	2000 Ft
Török Sándor (Franciaország)	5000 Ft	Gombkötő József és neje	1000 Ft	Kovács Imréné	1000 Ft
Zsoldi Attila	500 Ft	Szász Antal	1000 Ft	Péterfia Zoltán (Pécs)	1000 Ft
Keller Józsefné	500 Ft	Dr. Kiss A. Sándor (Szeged)	1000 Ft	Dr. Györgyi Sándor (Budapest)	2000 Ft
Jankó Bálintné	1000 Ft	Szabó Bálint és neje	1000 Ft	Brebosvzky Gyula (Budapest)	2000 Ft
Kulcsár Jánosné	1000 Ft	Baranyai Béla (Hódmezővásárhely)	500 Ft	Dénes Lóránt (Budapest)	5000 Ft
Sin Ida (Győr)	4000 Ft	Tóth Lenke	1500 Ft	Dr. Szekulesz Ágnes (Budapest)	1000 Ft
dr. Galbács Zoltán (Szeged)	1000 Ft	Kunos Lajosné	1000 Ft	Topcsiov Ferenc (Budapest)	2000 Ft
Bakos Józsefné	1000 Ft	Nemes Endréné	500 Ft	Faludiné Szita Margit (Budapest)	1000 Ft
Csepregi Sándorné	1000 Ft	Czikora Lajos és neje	1000 Ft	Molnár Mihály (Békéscsaba)	500 Ft
Pörneki József	5000 Ft	Tóth Imre	2000 Ft	Név nélkül, de Istennél tudva levő 8 testvér	21500 Ft
Hegedűs Sándor	5000 Ft	Tóth Beáta (Budapest)	5000 Ft		
Csepregi Imre és neje	500 Ft	Dénes József és neje	1000 Ft		

KÖSZÖNJÜK! ISTEN ÁLDÁSA LEGYEN AZ ADAKOZÓKON!

Orosházi
HARANGSZÓ

Kiadja: az Orosházi Evangélikus Egyházközség (5900 Orosháza, Thék E. u. 2.) ·
Felelős kiadó: Ribár János lelkész, esperes és Koszorús Oszkár egyházmegyei fel-
ügyelő · **Tördelőszerkesztő:** Szatmári László · **Nyomtatás:** Iniciale Bt., Orosháza